

Islamic Etiquette

«« O »»

MAGANDANG ASAL SA ISLAM

الآداب الإسلامية

The Forgotten Sunnah

Minhajcentre.org

Islamic Etiquette

MAGANDANG ASAL SA ISLAM

الآداب الإسلامية

The Forgotten Sunnah

Latifa Nasser Al Saeed

الأداب الاسلامية: السُّنَّة المنسيَّة

Pagsasabuhay ng Islam sa Pamamagitan ng Mabubuting Asal

**Isinulat at Sinuri ni:
Latifa Nasser Al Saeed**

First Edition 1448 A.H. - 2026 A.D.

PAUNANGSALITA

Sa Ngalan ni Allah, ang Pinakamahabagin, ang Pinakamaawain

Ang Islam ay isang ganap na paraan ng pamumuhay na gumagabay sa isang Muslim sa bawat aspeto ng kanyang buhay—mula sa mga gawaing pagsamba hanggang sa kanyang pang-araw-araw na pakikitungo sa kapwa. Isa sa pinakamaganda at pinakamahalagang bahagi ng gabay na ito ay ang mga **Islamic Adaab** (mabubuting asal at wastong pag-uugali), na humuhubog sa ugnayan ng isang mananampalataya kay Allah, sa kanyang kapwa, at sa mundong kanyang ginagalawan.

Ang pag-aaral ng Islamic Adaab ay hindi lamang tungkol sa pagsunod sa panlabas na mga tuntunin ng mabuting asal; ito ay tungkol sa paglinang ng paggalang, kababaang-loob, at katapatan sa puso. Sinabi ni Propeta Muhammad:

"إنما بعثت لأتمم مكارم الأخلاق"

"Ako ay isinugo upang ganapin ang mararangal na pag-uugali."
(Al-Bayhaqi)

Sa pamamagitan ng wastong Adaab, naipapakita ng isang Muslim ang mga pagpapahalaga ng Islam sa kanyang pananalita, mga gawa, at maging sa kanyang mga layunin. Ang mabubuting asal na ito ay nag-iingat sa puso laban sa pagmamataas, sa dila laban sa nakapipinsalang pananalita, at sa katawan laban sa pagsuway kay Allah. Pinananatili rin nito ang pagkakaisa at kapayapaan sa lipunan, pinatitibay ang ugnayan ng pamilya, at inaanyayahan ang iba na makita ang kagandahan ng Islam sa pamamagitan ng mabuting pag-uugali.

Kahalagahan ng Pag-aaral ng Islamic Adaab

- Pinatitibay nito ang ugnayan ng isang Muslim kay Allah sa pamamagitan ng pagpapakita ng kababaang-loob, paggalang, at katapatan.
- Pinangangalagaan nito ang pagkakaisa at pagmamahalan sa loob ng pamayanang Muslim.
- Nakatutulong ito sa pagbuo ng pagtitiwala, paggalang, at pagmamalasakit sa loob ng pamilya at sa pakikisalamuha sa lipunan.
- Pinoprotektahan tayo nito laban sa makasalanang pananalita at mapaminsalang mga gawain.
- Ipinakikita nito ang kagandahan ng Islam sa mga hindi Muslim sa pamamagitan ng mabuting pag-uugali at marangal na karakter.

Ang aklat na ito ay inihanda upang tulungan ang mga mambabasa na maunawaan, pahalagahan, at isabuhay ang mga Islamikong adaab (mabubuting asal at wastong pag-uugali) sa kanilang pang-araw-araw na buhay. Sa pamamagitan ng sunud-sunod na mga aralin, patnubay mula sa Qur'an, at mga katuruan ng Propeta Muhammad ﷺ, matututuhan ng mambabasa kung paano isabuhay ang mga Islamikong asal bilang tunay na pagpapakita ng pananampalataya.

Nawa'y pagpalain ni Allah ang aming mga pagsisikap, pagandahin ang aming mga pag-uugali, at gawin ang kaalamang ito na isang daan upang lalo kaming mapalapit sa Kanya.

Ang May-akda

TALAAN NG NILALAMAN

1	Mga Adab sa Pakikitungo kay Allah	7
2	Mga Adab sa Pakikitungo sa Sugo ni Allah	11
3	Mga Adab sa Marangal na Qur'an	16
4	Mga Adab sa mga Magulang	22
5	Mga Adab sa Mag-asawa	26
6	Mga Adab sa Paghahanap ng Kaalaman	30
7	Mga Adab sa Masjid	36
8	Mga Adab sa Pagdalaw	40
9	Mga Adab sa Pagtitipon at Pagbati	44
10	Mga Adab sa Pagkain at Pag-inom	50
11	Mga Adab sa Pagdumi at Pag-ihi	54
12	Mga Adab sa Pagtulog	57
13	Mga Adab sa Pananamit	60
14	Mga Adab sa Paglalakbay	66
15	Mga Adab sa Pagbibiro	70

1- Adaab sa Allah

الآداب المتعلقة بالله ﷻ

Si Allah ang ating Tagapaglikha. Siya lamang ang karapat-dapat sambahin. Siya ang nagpadala ng lahat ng mga banal na kapahayagan (Divine Messages) na ipinarating ng mga propeta sa kanilang mga tao, na nananawagan sa pagsamba kay Allah lamang. Ang sinumang hindi kumikilala sa kadakilaan ni Allah at nagtatambal sa Kanya ng mga katambal ay hindi tunay na nakauunawa sa Kanyang kapangyarihan at kadakilaan.

Sinabi ni Allah:

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ

"Hindi nila pinahalagahan si Allah ayon sa tunay na nararapat sa Kanya."
(Qur'an 6:91)

Mga Mabubuting Asal (Adaab) sa Pakikitungo kay Allah

1. Ang pagsamba kay Allah lamang, nang walang iniuugnay na katambal sa Kanya, at ang pagtanggì sa lahat ng mga huwad na diyos ang pinakabuod ng Islam at ng mismong Shahadah (patotoo ng pananampalataya).

Sinabi ni Allah:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

"Sabihin mo: Siya si Allah, ang Nag-iisa. Si Allah, ang Walang Hanggang Kanlungan. Hindi Siya nagkaanak at hindi rin Siya ipinanganak. At walang sinuman ang maihahambing sa Kanya." (Qur'an 112:1-4)

2. Ang pagsamba na isinasagawa nang may ganap na debosyon at may dalisay na layunin para kay Allah ay nagbabago sa buong buhay ng isang mananampalataya upang maging isang tuluy-tuloy na pagsamba. Ang susi sa magandang katayuan ng isang tao sa harap ni Allah ay ang kanyang Ikhlas

Sinabi ni Allah:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"At sila ay hindi inutusan maliban na sambahin si Allah nang may ganap na katapatan sa Kanya sa relihiyon, na nakatuon lamang sa katotohanan (tuwid na pananampalataya), magsagawa ng Salah (pagdarasal), at magbigay ng Zakah. At iyan ang tunay at matuwid na relihiyon." (Qur'an 98:5)

Sinabi ng iskolar na Muslim na si Ibn al-Qayyim:

"Kapag ang isang tao ay tapat at taos-puso kay Allah sa lahat ng kanyang gawain, pagkakalooban siya ni Allah ng higit kaysa sa ipinagkakaloob Niya sa iba. Ang katapatang ito ay nagmumula sa tunay na pagmamahal kay Allah at ganap na pagtitiwala sa Kanya."

Kaya, ang mga pinakataimtim na tao ay yaong higit na nagmamahal kay Allah kaysa sa anumang bagay at lubos na nagtitiwala sa Kanya.

3. Ang Pagiging Laging Mulat na Binabantayan ni Allah (Murāqabah)

Dapat laging isaisip ng isang Muslim na alam ni Allah ang lahat ng bagay. Kapag matatag ang paniniwalang ito, mapipigilan niya ang kanyang sarili sa paggawa ng kasalanan at iiwasan ang pagsuway kay Allah. Ito ang tunay na lihim sa pagpapanatili ng matibay at mabuting ugnayan sa Makapangyarihang Allah.

Isinalaysay na minsang naglalakad si ‘Abdullāh ibn ‘Umar, isa sa mga Kasamahan ng Sugo ni Allah ﷺ, kasama ang ilan sa kanyang mga kasamahan sa disyerto. Nakakita sila ng isang batang pastol na nag-aalaga ng mga tupa.

Ninaiis ni Ibn ‘Umar na subukin ang katapatan at takot sa Allah ng batang pastol, kaya sinabi niya rito na ibenta sa kanya ang isa sa mga tupa. Sumagot ang bata:

"Hindi ito akin; pag-aari ito ng aking amo."

Sinabi ni Ibn ‘Umar:

"Sabihin mo na lamang sa iyong amo na kinain ito ng isang lobo."

Nagalit ang batang pastol at lumayo habang sinasabi:

"Kung gayon, nasaan si Allah?"

Paulit-ulit na umiyak si Ibn ‘Umar at sinabi:

"Nasaan si Allah? Nasaan si Allah?"

Pagbalik niya sa Madinah, binili ni Ibn 'Umar ang batang pastol mula sa kanyang amo at pinalaya niya ito bilang gantimpala sa kanyang katapatan at takot kay Allah.

Dapat taglayin ng bawat Muslim ang diwa ng pastol na ito: laging maging mulat kay Allah, umiwas sa pagsuway at kasalanan, at magkaroon ng ganap na katiyakan na si Allah ay nakaririnig, nakakakita, at nakaaalam ng lahat ng ating ginagawa, kahit tayo ay nag-iisa.

4- Paggalang sa mga Ritwal at mga Utos ni Allah

Dapat igalang at parangalan ng isang Muslim ang lahat ng ipinag-utos ni Allah at iwasan ang lahat ng Kanyang ipinagbawal. Sa pagtupad sa mga tungkulin at pagsunod sa Kanyang mga batas, lumalago ang *taqwā* (pagkatakot at pagkamalay kay Allah) ng isang mananampalataya at lalo siyang napapalapit kay Allah.

5- Paghingi ng Tulong kay Allah (Isti'ānah)

Kapag ang isang tao ay humaharap sa mga paghihirap o pagsubok, dapat siyang agad na bumaling kay Allah at humingi ng Kanyang tulong at suporta.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتْ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ

"Kapag ikaw ay hihingi, humingi ka kay Allah; at kapag ikaw ay hihingi ng tulong, kay Allah ka humingi ng tulong."

(At-Tirmidhi)

6- Ganap na Pagtitiwala kay Allah (Tawakkul)

Dapat magtiwala ang isang Muslim sa plano ni Allah at tanggapin ang anumang Kanyang ipasya.

Sinabi ni Allah:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"At kay Allah lamang kayo magtiwala, kung kayo ay tunay na mga mananampalataya." (Qur'an 5:23)

Nalulugod si Allah sa mga taong nagtitiwala sa Kanya. Ang bunga ng *tawakkul* (pagtitiwala kay Allah) ay ang pagtanggap at pagiging kuntento sa anumang itinakda ni Allah.

7- Pagpapasalamat kay Allah (Shukr)

Pinagkalooban tayo ni Allah ng hindi mabilang na mga biyaya. Kaya naman, nararapat na magpasalamat ang isang Muslim kay Allah para sa mga pagpapalang ito—sa pamamagitan ng kanyang dila, sa pagpupuri sa Kanya, at sa pamamagitan ng kanyang mga gawa, sa paggamit ng mga biyayang ito sa pagsunod sa Kanya.

Sinabi ni Allah:

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

"At (alalahanin) nang ipahayag ng inyong Panginoon: 'Kung kayo ay magpapasalamat, tiyak na daragdagan Ko pa kayo (ng Aking mga biyaya); ngunit kung kayo ay hindi magpapasalamat, tunay na ang Aking kaparusahan ay matindi.'" (Qur'an 14:7)

8- Paggalang sa Pangalan ni Allah

Dapat iwasan ng isang Muslim ang panunumpa sa pangalan ni Allah sa mga walang kabuluhang bagay o ang paggawa ng **laghw** na panunumpa—ang panunumpang binibigkas nang walang tunay na layunin o intensiyon. Sa halip, dapat dakilain ng isang Muslim si Allah at manumpa lamang sa Kanyang pangalan kapag ang usapin ay mahalaga at seryoso. **patan (Ikhlas)**.

2 - Mga Adab sa Sugo ni Allah ﷺ

الآداب المتعلقة بالرسول ﷺ

Isinugo ni Allah si Propeta Muhammad ﷺ bilang huling Sugo para sa buong sangkatauhan. Pinarangalan at pinagpala Niya tayo sa pamamagitan ng pagpapadala ng Kanyang Sugo kasama ang Kanyang Huling Aklat, ang Qur'an.

Sinabi ni Allah:

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

"Tunay na pinagkalooban ni Allah ang mga mananampalataya ng isang dakilang biyaya nang magsugo Siya sa kanila ng isang Sugo mula sa kanilang sarili, na bumibigkas sa kanila ng Kanyang mga talata, nagpapadalisa sa kanila, at nagtuturo sa kanila ng Aklat at ng Karunungan, samantalang noon ay sila ay nasa hayagang pagkaligaw." (Qur'an 3:164)

Tunay na si Propeta Muhammad ﷺ ay may mga karapatan sa atin, at may mga wastong pag-uugali (adab) na dapat nating isagawa at panatilihin sa pakikitungo sa kanya.

Kabilang dito ang:

1. Magpatotoo na si Propeta Muhammad ﷺ ay Sugo ni Allah at ang huling Sugong ipinadala Niya.
2. Sundin ang kanyang **Sunnah** (mga aral at halimbawa) at sumunod sa kanya sa salita at sa gawa. Ang sinumang nagsasabing siya ay nananampalataya sa Propeta ﷺ ngunit hindi sumusunod sa kanyang mga utos o hindi nagsasabuhay ng kanyang

Sinabi ni Allah:

"الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ"

Ang mga sumusunod sa Sugo, ang Propeta na hindi marunong bumasa at sumulat, na kanilang natatagpuan na nakasulat sa Torah at sa Ebanghelyo. Inuutusan niya sila sa mabuti at ipinagbabawal ang masama, pinahihintulutan para sa kanila ang mga mabubuting bagay at ipinagbabawal

ang masasama. Inaalis niya sa kanila ang kanilang mga pasanin at ang mga tanikalang nakagapos sa kanila. Kaya yaong mga naniwala sa kanya, gumalang at nagbigay ng karangalan sa kanya, tumulong sa kanya, at sumunod sa Liwanag (ang Qur'an) na ipinadala kasama niya—sila ang tunay na magtatagumpay. (Qur'an 7:157)

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ "مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ"

“Ang sinumang sumunod sa akin ay tunay na sumunod kay Allah, at ang sinumang sumuway sa akin ay tunay na sumuway kay Allah.” (Muslim)

3- Pagmamahal sa Propeta ﷺ

Kabilang sa mga karapatan ng Propeta ﷺ sa kanyang Ummah ay ang mahalini siya nang lubos at ganap.

Pagmamahal sa Sugo ni Allah ﷻ

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ " لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ "

"Walang sinuman sa inyo ang magkakaroon ng ganap na pananampalataya hangga't hindi niya ako minamahal nang higit kaysa sa kanyang anak, kanyang ama, at sa lahat ng tao." Bukhari

Ang pinakamataas na antas ng pagmamahal sa Sugo ni Allah ﷻ ay ang mahalini siya nang higit pa kaysa sa sariling buhay. Si ‘Umar ibn al-Khattab (kalugdan siya ni Allah), ang ikalawang Khalifah, ay minsang nagsabi sa Propeta ﷺ:

"O Sugo ni Allah, ikaw ang pinakamamahal ko higit sa lahat maliban sa aking sarili." Sumagot ang Propeta ﷺ:

"Hindi, sa Kanya na Siyang may hawak ng aking kaluluwa, hindi magiging ganap ang iyong pananampalataya hangga't hindi mo ako minamahal nang higit pa kaysa sa iyong sarili."

Pagkatapos ay sinabi ni 'Umar:

"Ngayon, sa pamamagitan ni Allah, ikaw na ang pinakamamahal ko higit pa kaysa sa aking sarili."

Kaya sinabi ng Propeta ﷺ:

"Ngayon, O 'Umar, naging ganap na ang iyong pananampalataya."

4- Paggalang sa Sugo ni Allah ﷻ

Ang paggalang sa Propeta Muhammad ﷺ ay kabilang sa kanyang mga karapatan sa bawat Muslim. Dapat siyang igalang, dakilain, at bigyan ng pinakamataas na pagpapahalaga.

Ang kanyang mga mararangal na Sahabah (mga Kasamahan) ay nagpakita ng matinding paggalang sa kanya. Kapag siya ay nagsasalita, sila ay tahimik na nakikinig. Hindi nila itinataas ang kanilang mga tinig nang higit sa kanyang tinig at hindi sila nagsasalita nang malakas sa kanyang harapan. Sa pamamagitan nito ay kanilang sinunod ang utos ni Allah:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

"O kayong mga sumasampalataya! Huwag ninyong itaas ang inyong mga tinig nang higit sa tinig ng Propeta, at huwag kayong magsalita sa kanya nang malakas gaya ng inyong pakikipag-usap sa isa't isa, baka mawalan ng saysay ang inyong mga mabubuting gawa nang hindi ninyo namamalayan."

(Quran 49:2)

5- Pagpapadala ng Ṣalāh at Salām sa Propeta Tuwing Siya ay Binabanggit

Iniutos ni Allah sa mga mananampalataya na magpadala ng mga pagpapala at pagbati ng kapayapaan sa Propeta. Sinabi Niya:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Katotohanang si Allah at ang Kanyang mga anghel ay nagpapadala ng mga pagpapala sa Propeta. O kayong mga sumampalataya, magpadala rin kayo ng mga pagpapala at bumati sa kanya ng ganap na pagbati ng kapayapaan."

(Qur'an 33:56)

Hindi nararapat para sa isang Muslim na marinig ang pagbanggit sa Sugo ni Allah ﷺ at pagkatapos ay hindi magpadala ng ṣalāh at salām sa kanya.

6- Paggalang sa Kanyang Pamilya, mga Asawa, at mga Kasamahan (Ṣaḥābah)

Kabilang sa mga karapatan ng Propeta ﷺ ang paggalang ng mga Muslim sa kanyang marangal na pamilya, sa kanyang mga asawa, at sa kanyang mga Ṣaḥābah (mga Kasamahan). Dapat iwasan ng isang Muslim ang pagpuna o pagsumpa sa kanila. Sa halip, nararapat na ipanalangin natin na patawarin sila ni Allah, igalang sila, at sundin ang kanilang mabuting halimbawa, sapagkat sila ang pinakamalalapit na tao sa Sugo ni Allah ﷺ.

7- Pagpapalaganap ng Kanyang Mensahe

pananagutang ito ng **da‘wah** sa pamamagitan ng pagpaparating ng mensahe ng Islam sa iba't ibang paraan, maging sa internet (online) o sa personal na pakikipag-ugnayan (offline).

Ang katapatan sa Propeta ﷺ ay kinabibilangan ng pagpapalaganap ng kanyang mensahe, na siyang panawagan tungo sa Islam, sa buong mundo. Ang bawat Muslim ay may bahagi sa Sunnah, ay hindi naging tapat sa kanyang pag-aangking

8- Pagtatanggol at Pagsuporta sa Propeta ﷺ

Tungkulin ng bawat Muslim na suportahan at ipagtanggol ang Propeta ﷺ, sa pamamagitan ng salita at gawa, tuwing may mga taong nang-iinsulto, minamaliit, o nagbabaluktot sa kanyang marangal na reputasyon. Ang ganitong mga sitwasyon ay dapat harapin nang may karunungan, kahinahunan, at dangal.

Paano Suportahan ang Propeta Muhammad ﷺ:

1. Sa pamamagitan ng pagsasabuhay ng kanyang marangal na asal at mabuting pag-uugali.
2. Sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng kaalaman tungkol sa kanyang **Seerah** (talambuhay) at **Sunnah** sa iba't ibang wika.
3. Sa pamamagitan ng pagsasabuhay ng kanyang mga turo sa ating pang-araw-araw na pakikitungo sa iba.
4. Sa pamamagitan ng pagtatanggol sa kanyang karangalan laban sa kasinungalingan at maling paratang.
5. Sa pamamagitan ng pag-aaral ng kanyang Seerah at masusing pagsunod sa kanyang patnubay.

6. Sa pamamagitan ng pagbuhay sa kanyang Sunnah at pagpapalaganap ng kaalaman tungkol sa kanyang buhay at pamana.
7. Sa pamamagitan ng pag-uutos ng kabutihan at pagbabawal sa kasamaan, tulad ng kanyang ginawa.
8. Sa pamamagitan ng hindi pagtawag sa kanya sa kanyang pangalan lamang na "Muhammad," kundi pagsasabing "**Sayyidunā Muhammad ﷺ**" (Ang Aming Ginoong Muhammad ﷺ) bilang paggalang.
9. Sa pamamagitan ng pag-aaral at paggalang sa marangal na angkan (lahi) ng Propeta Muhammad ﷺ.

3- Adab sa Salita ni Allah

Ang Marangal na Quran

الآداب المتعلقة بالقرآن الكريم

Ang Qur'an ay Salita ni Allah na ipinahayag kay Propeta Muhammad ﷺ. Ang mga aral nito ang nagsisilbing gabay ng mga Muslim upang mamuhay nang may pagpapala at kapaki-pakinabang na buhay. Itinuturo nito kung paano mamuhay nang may kapayapaan, paggalang sa isa't isa, at pagsunod sa tuwid na landas ng katuwiran.

Bukod dito, ang pagbigkas ng Marangal na Qur'an ay nagpapatibay ng ugnayan ng isang Muslim kay Allah, pinupuno ang puso ng kapanatagan at katahimikan.

Mga Adab sa Pagbigkas ng Marangal na Qur'an

1- Maging tapat (ikhlās) sa pag-aaral at pagbigkas

Dapat pag-aralan at bigkasin ng isang Muslim ang Qur'an nang tanging alang-alang kay Allah, at hindi upang makilala bilang isang mahusay na tagapagbigkas o iskolar.

2- Ang pagiging nasa kalagayan ng rituwal na kalinisan (ṭahārah) bago humawak ng Qur'an

Kung ang isang tao ay nasa kalagayan ng rituwal na karumihan (walang wudū'), hindi siya dapat humawak ng Qur'an.

Sinabi ni Allah:

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

"Walang humahawak nito maliban sa mga dalisay." (Qur'an 56:79)

Pinahihintulutan ang paghawak sa Qur'an gamit ang isang harang, sapagkat hindi ito direktang nahahawakan.

Ang mga babaeng may regla at ang mga nasa panahon ng pagdurugo matapos manganak (nifās) ay pinahihintulutang bumigkas ng Qur'an, ngunit hindi sila pinahihintulutang humawak ng mushaf (kopya ng Qur'an).

Pinahihintulutan din ang pagdadala ng isang kopya ng Qur'an sa bulsa, subalit hindi ito dapat dalhin sa loob ng palikuran.

3- Pag-upo nang may paggalang habang bumibigkas

Dapat umupo ang isang Muslim nang may paggalang at dignidad habang bumibigkas ng Qur'an. Dapat niyang iwasan ang pagtawa, pakikipag-usap, o anumang bagay na nakagagambala sa kanyang pagbigkas.

4- Pinahihintulutang bumigkas ng Qur'an sa iba't ibang kalagayan

Pinahihintulutang bumigkas ng Qur'an habang nakatayo, naglalakad, nakasakay, nakaupo, o nakahiga.

Sinabi ni Allah:

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

“Yaong mga nag-aalaala kay Allah habang nakatayo, nakaupo, o nakahiga sa kanilang mga tagiliran, at nag-iisip tungkol sa paglikha ng mga kalangitan at ng kalupaan.” (Qur'an 3:191)

5- Mas mainam na humarap sa Qiblah kapag bumibigkas ng Qur'an at magsimula sa isti'ādhah (paghingi ng kanlungan kay Allah) *at basmalah* (pagbigkas ng “Bismillāh al-Rahmān al-Rahīm”).

6- Ang Qur'an ay dapat dalhin nang may wastong pag-iingat at itago sa isang ligtas at marangal na lugar.

7- Ang mga talata ng Qur'an ay dapat bigkasin nang dahan-dahan at malinaw, na binibigkas nang tama ang bawat salita. Dapat pagandahin ng bumibigkas ang kanyang tinig at bigkasin ang Qur'an ayon sa mga tuntunin ng tajweed at may tarteel (*mahinahon at maayos na pagbigkas*).

8- Dapat isagawa ang sajdah (*pagpapatirapa*) **sa mga talatang nangangailangan nito.** Sa buong Qur'an ay may labinlimang (15) talata ng sajdah.

9- Dapat makipag-ugnayan ang puso sa mensahe ng Qur'an habang ito ay binibigkas. Kapag nabasa ang mga talatang nagsasalita tungkol sa Paraiso, awa, o biyaya ni Allah, dapat umasa ang isang Muslim sa mga ito at

manalangin kay Allah na ipagkaloob ang mga ito sa kanya. At kapag nabasa naman ang mga talata tungkol sa kaparusahan, babala, o Impiyerno, dapat siyang humingi ng kanlungan kay Allah laban sa mga ito.

10- Sikaping unawain ang Qur'an sa pamamagitan ng pagninilay at malalim na pag-iisip sa mga kahulugan nito. Dapat buksan ng isang Muslim ang kanyang puso at isipan sa mga talata ng Qur'an. Inaanyayahan tayo ni Allah na magnilay, gaya ng Kanyang sinabi:

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَفْقَالُهَا

Hindi ba nila pinag-iisipang mabuti ang Qur'an, o may mga kandado ba ang kanilang mga puso? (Quran47:24)

11- Dapat isabuhay ng isang Muslim ang mga turo ng Qur'an sa kanyang pang-araw-araw na buhay, tulad ng pagpapalaganap ng salam (pagbati ng kapayapaan), pagiging mabuti at masunurin sa mga magulang, pagpapakain sa mga mahihirap, at pagpapanatili ng katuwiran. Tunay na si Propeta Muhammad ﷺ ay inilarawan bilang isang buhay na halimbawa ng Qur'an, sapagkat isinasabuhay niya ang lahat ng mga aral nito.

12- Dapat regular na bigkasin ang Qur'an. Hindi nararapat na pabayaang ang Dakilang Qur'an at hindi ito basahin sa mahabang panahon. Ang isang Muslim ay hindi dapat magpabaya sa kanyang araw-araw na bahagi ng pagbigkas at pagninilay sa Qur'an. Sinabi ni Allah:

فَأَقْرُؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ

Kayâ bigkasin ninyo ang anumang madali para sa inyo mula sa Qur'an. (Quran 73:20)

Isinalaysay ni Aisha رضي الله عنها na sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"الذي يقرأ القرآن وهو ماهر به مع السفرة الكرام البررة، والذي يقرأ القرآن ويتتعتع فيه وهو عليه شاق له أجران"

"Ang taong bumibigkas ng Qur'an nang mahusay at may kahusayan ay makakasama ng mga mararangal at masunuring mga anghel. At ang taong bumibigkas ng Qur'an nang may kahirapan, nauutal o nahihirapang bigkasin ito, ay magkakaroon ng dobleng gantimpala." (Bukhari & Muslim)

13- Pagtuturo ng Marangal na Qur'an sa Pamayanan

Isinalaysay ni 'Uthmān ibn 'Affān na sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"خيركم من تعلم القرآن وعلمه"

"Ang pinakamabuti sa inyo ay ang mga natututo ng Qur'an at nagtuturo nito sa iba." (Bukhari)

Dapat ipakilala sa mga bata ang Marangal na Qur'an habang sila ay bata pa. Hinihikayat ang mga magulang na ipasok sila sa mga klase ng Qur'an, hikayatin silang lumahok sa mga paligsahan sa pagsasaulo at pagbigkas ng Qur'an, at bigyan sila ng suporta at gantimpala upang lalo silang mahikayat. Bukod sa tamang pagbigkas, mahalaga ring ituro sa kanila ang kahulugan ng mga salita ni Allah.

14- Paggalang at Pagpaparangal sa Marangal na Qur'an

Ang Marangal na Qur'an ay dapat ilagay sa isang malinis at marangal na lugar, malayo sa anumang karumihan, at hindi maaabot ng mga batang maaaring hindi pa marunong humawak nito nang may wastong paggalang. Bago magbasa, mainam na alisin muna ang anumang alikabok sa **Mushaf**. Kabilang din sa Sunnah ang paglilinis ng bibig gamit ang **miswak** (patpat na panlinis ng ngipin) o toothpaste upang maging sariwa ang hininga habang bumibigkas ng Qur'an.

Mga Tanong sa Pagrerepaso 1

Punan ang mga patlang:

1. Ang pinakatapat na mga tao ay yaong _____ Allah at may pinakamalaking _____ sa Kanya.
2. Ang katapatan sa Propeta Muhammad ay kinabibilangan ng pagpapalaganap ng kanyang _____ sa buong mundo.
3. Hindi magalang na pabayaang ang Marangal na Qur'an na hindi binabasa. Dapat itong _____ nang palagian.
4. Ang pinakamabubuti sa mga Muslim ay yaong natututo ng Qur'an at _____ sa iba.
5. Dapat iwasan ng mga Muslim ang pagsasalita ng masama o pagpuna sa pamilya, mga asawa, at mga kasamahan ng _____.

Tama o Mali:

- () 1. Maaaring gawing isang gawaing pagsamba ng isang Muslim ang buong buhay niya kung sasambahin niya si Allah nang may ganap na katapatan at dalisay na layunin.
- () 2. Iniwasan ng mga kasamahan ng Propeta na itaas ang kanilang mga tinig nang higit sa kanyang tinig.
- () 3. Maaaring hawakan ang Qur'an kahit ang isang tao ay nasa kalagayan ng karumihang pangritwal.
- () 4. Inirerekomenda na pagandahin ang tinig habang binibigkas ang Qur'an.
- () 5. Ang pagpapasalamat kay Allah ay ginagawa lamang sa pamamagitan ng dila.

Piliin ang tamang sagot:

1- Kung ang isang Muslim ay naniniwala na alam ni Allah ang lahat ng bagay:

- a. Kokontrolin niya ang kanyang mga gawa at susunod kay Allah.
- b. Susunod at matatakot lamang siya kay Allah kapag may ibang tao.
- c. Minsan lamang niyang iiwasan ang mga bagay na ipinagbawal ni Allah.

2- Dapat mahalin ng isang Muslim ang Sugo ni Allah:

- a. Nang mas mababa kaysa sa kanyang sarili.
- b. Katulad ng pagmamahal niya sa kanyang sarili.
- c. Nang higit kaysa sa kanyang sarili.

3- Habang bumibigkas ng Qur'an, hindi dapat:

- a. Humarap sa Qiblah.
- b. Bigkasin ito nang dahan-dahan.
- c. Hawakan ito habang nasa kalagayan ng ritwal na karumihan (*state of impurity*).

Itugma ang sumusunod:

- 1- **Adaab** () Ganap na pagtitiwala kay Allah.
- 2- **Muraqabah** () Mga tuntunin ng tamang pagbigkas ng Qur'an.
- 3- **Tawakkul** () Mabubuting asal at wastong pag-uugali.
- 4- **Sunnah** () Pagiging mulat na si Allah ay laging nagmamasid.
- 5- **Tajweed** () Mga aral ng Sugo ni Allah, si Propeta Muhammad ﷺ.

Banggitin ang apat na karapatan ng Sugo ni Allah na dapat isabuhay ng isang Muslim:

- 1- _____
- 2- _____
- 3- _____
- 4- _____

4-Adab sa mga Magulang

الأدب مع الوالدين

Itinaas ng Islam ang mataas na katayuan ng mga magulang at itinuring ang pagpapakita ng kabutihan at paggalang sa kanila bilang isa sa pinakamahalagang uri ng pagsamba.

Sinabi ni Allah:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

“Worship Allah and associate nothing with Him, and to parents do good”
(Qura'n 4:36)

Mga Adab sa mga Magulang:

1- Kinikilala ng isang Muslim ang mga karapatan ng kanyang mga magulang sa kanya at nauunawaan niyang sila ang higit na karapat-dapat sa kanyang pag-aaruga, paggalang, at mabuting pakikitungo. Nauunawaan din niya na ang ina ay may mas malaking karapatan kaysa sa ama dahil sa mga paghihirap na kanyang tiniis sa panahon ng pagbubuntis at sa matinding sakit ng panganganak.

عن أبي هريرة قال: جاء رجل إلى النبي فقال: " من أحق الناس بحسن صحابتي؟ قال: أمك، قال: ثم من؟ قال: أمك، قال: ثم من؟ قال: أمك، قال: ثم من؟ قال: أبوك "

Isinalaysay ni Abu Hurairah na may isang lalaki na lumapit sa Propeta ﷺ at nagsabi: "O Sugo ni Allah, sino sa mga tao ang higit na karapat-dapat sa aking mabuting pakikitungo?" Sinabi niya: "Ang iyong ina." Sinabi niya: "Pagkatapos sino?" Sinabi niya: "Ang iyong ina." Sinabi niya: "Pagkatapos sino?" Sinabi niya: "Ang iyong ina." Tinanong niya: "Pagkatapos sino?" Sinabi niya: "Ang iyong ama." (Bukhari)

2- Magpakita ng pagmamahal at habag sa kanyang mga magulang, sikaping mapasaya sila at mapanatili ang kanilang kaginhawahan, hangarin ang kanilang kasiyahan, ipanalangin sila, at gugulin ang pinakamaraming oras na maaari kasama nila.

3- Dapat sundin ng isang Muslim ang kanyang mga magulang at tuparin ang kanilang mga kahilingan, hangga't ang mga ito ay hindi nag-uutos ng pagsuway kay Allah o sumasalungat sa Shari'ah.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

" لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ "

"Walang pagsunod sa sinumang nilalang kung ito ay humahantong sa pagsuway sa Lumikha." (Muslim)

4- Dapat igalang ng isang Muslim ang kanyang mga magulang sa salita at gawa. Dapat siyang makinig nang mabuti kapag sila ay nagsasalita at iwasang maliitin o kutyain ang kanilang mga opinyon. Hindi nararapat na tawagin ng mga anak ang kanilang mga magulang sa kanilang pangalan; sa halip ay tawagin silang **"aking ama"** o **"aking ina."** Dapat din nilang iwasan ang pagtataas ng kanilang boses kaysa sa boses ng kanilang mga magulang at huwag silang kausapin sa paraang nakasasakit o nakaiinsulto.

Sinabi ni Allah:

"وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍ وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا"

"At ipinag-utos ng iyong Panginoon na wala kayong sasambahin maliban sa Kanya, at maging mabuti kayo sa inyong mga magulang. Kapag ang isa sa kanila o kapwa sila ay umabot sa katandaan habang sila ay nasa inyong pangangalaga, huwag man lamang ninyong sabihin sa kanila ang 'uff' (isang salita ng pagkainis), huwag ninyo silang pagalitan, bagkus ay magsalita kayo sa kanila nang may paggalang at kabutihan." (Quran 17:23)

5- Dapat manatiling mabuti at masunurin ang isang Muslim sa kanyang mga magulang kahit sila ay hindi mga Muslim.

6- Dapat niyang alagaan at paglingkuran ang kanyang mga magulang kapag sila ay tumanda, at lagi niyang ipanalangin kay Allah na pagkalooban sila ng Kanyang awa at kapatawaran.

7- Obligado (wājib) para sa isang Muslim na suportahan sa pananalapi ang kanyang mga magulang at mga lolo't lola kung sila ay mahirap o nangangailangan, basta't kaya niya itong gawin.

8- Kung hindi sang-ayon ang isang anak sa opinyon o utos ng kanyang mga magulang, dapat niyang pigilan ang kanyang sarili, iwasan ang magalit, at patuloy silang igalang at parangalan.

9- Sa oras ng pagkain, hindi dapat maunang kumain ang anak bago ang kanyang mga magulang. Dapat niyang hintayin silang magsimula at bigyan sila ng prayoridad sa pamamagitan ng paghain sa kanila ng pinakamainam na bahagi ng pagkain.

10- Dapat maglaan ang anak ng bahagi ng kanyang pera para sa kanyang mga magulang, maging bilang regalo o sa pagbili ng mga simpleng handog na magdudulot sa kanila ng kasiyahan at ligaya.

11- Hindi dapat maglakad ang anak sa unahan ng kanyang mga magulang. Sa halip, dapat niya silang hayaang maunang pumasok sa mga lugar bago siya.

12- Dapat maging magalang at mahinahon ang paraan ng pag-upo ng anak sa harap ng kanyang mga magulang. Iwasan ang pag-upong naka-ekis ang mga binti o ang paghilig nang tila walang paggalang, sapagkat ito ay hindi magandang asal.

Pagiging Mabuti sa mga Magulang Pagkatapos ng Kanilang Kamatayan

- Manalangin kay Allah para sa kanila at hilingin ang Kanyang awa para sa kanila.
- Hilingin kay Allah na patawarin ang kanilang mga pagkukulang at mga kasalanan.
- Parangalan ang kanilang mga kamag-anak at mga kaibigan sa pamamagitan ng kabutihan, pagdalaw sa kanila, at pagbibigay ng kawanggawa kung sila ay nangangailangan.
- Tuparin ang kanilang mga pangako at huling habilin (wasiyyah).
- Magbigay ng **ṣadaqah (kawanggawa)** para sa kanila upang ang gantimpala nito ay makarating sa kanila, sa kapahintulutan ni Allah.

جاء رجل من بني سلمة إلى النبي ﷺ فقال: "يا رسول الله، هل بقي من بر أبوي شيء أبرهما به من بعد موتهما؟" قال: "نعم الصلاة عليهما (الدعاء)، والاستغفار لهما، وإيفاء بعهودهما من بعد موتهما، وإكرام صديقهما، وصلة الرحم التي لا توصل إلا بهما"

Isang lalaki mula sa Bani Salamah ang lumapit sa Propeta ﷺ at nagtanong:

"O Sugo ni Allah, mayroon pa bang anumang paraan upang maipakita ko ang kabutihan at paggalang sa aking mga magulang matapos silang pumanaw?"

Sumagot ang Propeta ﷺ:

"Oo. Ang pagdarasal (du‘ā’) para sa kanila, ang paghingi ng kapatawaran para sa kanila, ang pagtupad sa kanilang mga habilin at pangako pagkatapos ng kanilang kamatayan, ang pagiging mabuti sa kanilang mga kaibigan, at

ang pagpapanatili ng ugnayang pampamilya (şilat ar-raḥim) sa mga kamag-anak na ang kaugnayan mo ay sa pamamagitan nila." (Ibn Mājah)

5- Adab sa Pagitan ng Mag-asawa

الآداب بين الأزواج

Ang pamilya ang may matibay na moral na pundasyon ng lipunan. Binubuo ito ng mga taong pinag-uugnay ng pangmatagalang ugnayan.

Upang mapanatili ang pagkakaisa at kapayapaan sa loob ng pamilya, may mga adab (mabubuting asal at tuntunin) na dapat sundin upang maayos na mapangalagaan ang mga ugnayang ito.

Adab sa Pagitan ng Mag-asawa

May mga magkakatulad na adab at mga tungkulin na kapwa dapat isabuhay ng asawa at asawa. Kabilang dito ang:

- Katapatan at pagiging tapat sa isa't isa
- Paggalang at pagtitiwala sa isa't isa
- Pagmamahalan at pagmamalasakit
- Mabuting pakikitungo sa isa't isa
- Pag-iingat sa dangal at karangalan ng bawat isa
- Pagpapanatili ng mga lihim ng isa't isa

Sinabi ni Allah:

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

"At kabilang sa Kanyang mga tanda ay nilikha Niya para sa inyo mula sa inyong mga sarili ang inyong mga asawa upang matagpuan ninyo sa kanila ang kapanatagan. At naglagay Siya sa pagitan ninyo ng pagmamahal at awa. Katotohanan, sa mga ito ay may mga palatandaan para sa mga taong nag-iisip." (Quran 30:21)

Mga Karapatan ng Asawa (Asawang Babae) sa Kanyang Asawang Lalaki

1- Pagbibigay ng Pinansyal na Suporta

Obligado ang asawa (lalaki) na tustusan at ibigay ang lahat ng pangangailangan ng kanyang asawa, kabilang ang angkop na tirahan, pagkain, kasuotan, at iba pang

mahahalagang pangangailangan. Dapat din niyang pagsikapang mapabuti ang kalagayan ng pamumuhay ng kanyang pamilya.

2- Mabuting Pakikitungo

Dapat tratuhin ng asawa ang kanyang asawa nang may kabutihan at magandang pag-uugali. Hindi niya dapat saktan o saktan sa pananakit ang kanyang asawa. Sa kaso ng **nushuz** (malubhang pagsuway ng asawa sa makatarungang pamumuno ng kanyang asawa), maaari lamang siyang magbigay ng pagdidisiplina bilang huling hakbang, sa paraang hindi nagdudulot ng pinsala at hindi nakapapahiya sa kanyang dangal.

Sinabi ni Allah:

وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ

"At mamuhay kayo kasama nila nang may kabutihan." (Quran 4:19)

3- Pagtuturo sa Kanya ng Kanyang Relihiyon

Ang asawa (lalaki) ay may pananagutang turuan ang kanyang asawa ng mga obligadong kaalaman sa relihiyon, tulad ng tamang paniniwala (*'aqidah*), kung paano maglinis ng sarili (*taharah*), kung paano magsagawa ng salah, kung paano mag-ayuno, at ang kanyang mga karapatan sa kanyang mga magulang, asawa, at iba pang mahahalagang usapin sa Islam.

4- Pagtitiis at Pag-unawa

Dapat tandaan ng isang asawa na sa bawat pagsasama, likas na may mga pagkakaiba sa ugali at personalidad ng mag-asawa. Kung may mga katangian ang kanyang asawa na hindi niya nagugustuhan, dapat din niyang alalahanin na mayroon itong iba pang mga katangiang nakalulugod sa kanya. Higit sa lahat, nararapat siyang maging matiisin, maunawain, at mapagpasensya sa kanyang asawa.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"لا يفرق، مؤمن مؤمنة أي لا يبغضها، إن كره منها خلقاً رضي آخر"

"Hindi dapat kamuhian ng isang mananampalatayang lalaki ang isang mananampalatayang babae. Kung may isang ugali siya na hindi niya nagugustuhan, tiyak na may iba naman siyang ugali na ikalulugod niya." (Muslim)

Mga Karapatan ng Asawa (Lalaki) sa Kanyang Asawa (Babae)

Ang asawa (babae) ay nararapat na sumunod sa kanyang asawa (lalaki) hangga't ang kanyang mga ipinag-uutos ay hindi sumasalungat sa mga utos ni Allah at sa pangkalahatang mga aral at tuntunin ng Islam.

Sinabi ni Allah:

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

"Ang mga lalaki ang mga tagapangalaga at tagapagpanatili ng mga kababaihan, sapagkat pinagkalooban ni Allah ang ilan sa kanila ng higit na pananagutan kaysa sa iba, at sapagkat ginugugol nila ang kanilang yaman para sa kanila. (Quran 4:34]

عن أبي هريرة رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ قال: "إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فلم تأتِه، فبات غضبانَ عليها، لعنتها الملائكةُ حتى تُصبح"

"Kapag inanyayahan ng isang lalaki ang kanyang asawa sa kanyang higaan at tumanggi siyang pumunta, at nagpalipas ang asawa ng gabi na galit sa kanya, isinusumpa siya ng mga anghel hanggang sa sumapit ang umaga."

(Bukhari & Muslim)

Mga Tungkulin ng Asawa (Wife):

1. Hindi dapat umalis ng bahay o maglakbay ang asawa nang walang pahintulot at pagsang-ayon ng kanyang asawa.

2. Dapat niyang pangalagaan ang tahanan, kayamanan, at mga anak ng kanyang asawa. Hindi rin siya dapat magpapasok sa bahay ng sinumang hindi gusto ng kanyang asawa.

3. Mabuting Pag-uugali:

Dapat igalang ng asawa ang mga magulang at mga kamag-anak ng kanyang asawa. Dapat din niyang ibaba ang kanyang paningin, magsalita nang may mahinahong tinig, magsuot nang may kahinhinan, at gawin ang kanyang makakaya upang mapasaya ang kanyang asawa at gawing masaya at payapa ang kanilang buhay mag-asawa.

4. Dapat niyang palakihin nang mabuti ang kanilang mga anak at gamitin ang kanyang oras sa bahay sa mga kapaki-pakinabang na gawain.

5. Higit sa lahat, dapat siyang maging matiisin sa kanyang asawa at magsikap na gawing maganda at masaya ang kanilang pagsasama.

6. Dapat gampanan ng asawa ang mga gawaing-bahay tulad ng pagluluto at paglilinis, sapagkat ito ay kabilang sa mga pinakamabisang paraan upang mapasaya ang kanyang asawa at makamit ang kanyang pagmamahal.

6- Adab sa Paghahanap ng Kaalaman

آداب طلب العلم

Ang paghahanap ng kaalaman ay may napakataas na halaga sa Islam at itinuturing na isang dakilang gawain sapagkat ito ay isang uri ng pagsamba at kabilang sa pinakamarangal at pinakamabubuting gawain.

Ang unang talata na ipinahayag sa Qur'an ay isang paanyaya sa paghahanap ng kaalaman.

Sinabi ni Allah:

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“Bumasa sa ngalan ng iyong Panginoon na Siyang lumikha.” (Quran 96:1)

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

“طلب العلم فريضة عن كل مسلم”

“Ang paghahanap ng kaalaman ay isang tungkulin ng bawat Muslim (lalaki at babae).” (Ibn Majah)

Ang kaalaman ay nahahati sa:

1- Fard 'Ayn (Indibidwal na Tungkulin):

Ito ay tumutukoy sa kaalamang obligado para sa bawat Muslim na malaman tungkol kay Allah, kay Propeta Muhammad ﷺ, at sa mga pangunahing alituntunin ng Islam. Kabilang dito ang tamang paniniwala (Aqidah), paglilinis (Taharah), pagsamba ('Ibadah), at mabuting asal (Akhlaq), na dapat pag-aralan ng bawat Muslim.

2- Fard Kifayah (Pangkalahatan o Kolektibong Tungkulin):

Ito ay tumutukoy sa mga kaalamang pangmundo tulad ng medisina, industriya, at iba pang mga agham na may kaugnayan sa kasaysayan o kabihasnan. Mayroon ding ilang sangay ng kaalamang Islamiko, tulad ng mga batas ng mana (Fara'id), na kabilang sa uri ng kaalamang ito.

Sa pag-aaral ng mga maka-mundong agham (worldly academic sciences), kung nais ng isang tao na gantimpalaan siya ni Allah, dapat niyang itama ang

kanyang layunin (niyyah) na ang kanyang kaalaman ay magiging kapaki-pakinabang sa mga tao. Dapat din niyang seryosohin ang kanyang pag-aaral.

Ang paghahanap ng kaalamang pang-Shari'ah ay hindi lamang nagaganap sa paaralan o unibersidad. Maaari rin itong makamit sa pamamagitan ng pagdalo sa mga **halaqah** (mga pag-aaral sa Islam), sa mga masjid, o sa pamamagitan ng mga online na klase. Ang naghahanap ng kaalaman ay hindi dapat tumigil sa pag-aaral hanggang sa kanyang pagpanaw.

Mga Kabutihan ng Paghahanap ng Kaalaman

1- Kapag ang isang tao ay pinagkalooban ng kaalaman, lalo niyang nakikilala ang mga katangian at mga pangalan ni Allah. Mas lalo rin niyang pinahahalagahan ang mga nilikha ni Allah at nasasaksihan na si Allah lamang ang karapat-dapat sambahin. Dahil dito, mapagpakumbaba siyang sumusuko sa Kanya. Ang kaalamang ito ay nagbubunga ng takot (khashyah) at pagmamahal sa kanyang Tagapaglikha. Kaya naman pinagsama ni Allah ang pananampalataya at kaalaman.

Sinabi ni Allah:

"إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ"

"Katotohanan, ang tunay na may takot kay Allah sa Kanyang mga alipin ay yaong mga may kaalaman. Tunay na si Allah ay Makapangyarihan at Mapagpatawad." (Quran35:28)

2- Ang bawat landas na tinatahak sa paghahanap ng kaalaman ay isang daan patungo sa Paraiso. Ang Propeta ﷺ ay nagbigay ng magandang balita sa sinumang nagsisikap na maghanap ng kaalaman.

"مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ"

"Sinuman ang tumahak sa isang landas upang maghanap ng kaalaman, padadaliin ni Allah para sa kanya ang landas patungo sa Jannah (Paraiso)."
Muslim

"Ang mga anghel ay inilalatag ang kanilang mga pakpak para sa naghahanap ng kaalaman bilang pagpapakita ng kanilang kasiyahan sa kanyang hinahangad."
(Tirmidhi)

3- Patuloy na gantimpala (Sadaqah Jariyah):

Ang gantimpala ng mga taong naglilingkod sa larangan ng kaalaman ay nagpapatuloy kahit pagkatapos ng kanilang kamatayan. Kabilang dito ang mga nagtuturo sa iba, tumutulong sa pagtatayo ng mga paaralan, o nagsusulat at naglalathala ng mga kapaki-pakinabang na aklat.

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله "إذا مات الإنسان انقطع عمله إلا من ثلاثة: إلا من صدقة جارية أو علم ينتفع به أو ولد صالح يدعو له"

Si Abu Hurairah ay nagsalaysay na sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

“Kapag namatay ang isang tao, ang kanyang mga gawain ay natitigil maliban sa tatlo: isang patuloy na kawanggawa (ṣadaqah jāriyah), kapaki-pakinabang na kaalaman na napakikinabangan ng iba, o isang matuwid na anak na nananalangin para sa kanya.” (Muslim)

4- Patnubay at paghubog ng pagkatao:

Ang kaalaman ay gumagabay sa mga naghahanap nito upang maging higit na mabuti at marangal. Nililinis nito ang pag-uugali, pinatataas ang kamalayang moral at mga pagpapahalagang makatao, at inaakay ang tao tungo sa mataas na antas sa mundong ito at sa Kabilang-Buhay.

Mga Adab (Etiquette) sa Paghahanap ng Kaalaman

1. Maging taos-puso (ikhlās) sa pag-aaral at pagtuturo ng kaalaman. Isa sa mga suliranin sa ating panahon ay ang paghabol sa kaalaman para lamang sa mga akademikong diploma, sa halip na pag-aralan ito upang mapakinabangan at makamit ang kaluguran ni.
2. Magkaroon ng marangal at mataas na layunin sa paghahanap ng kapaki-pakinabang na kaalaman. Tanungin ang iyong sarili: Hinahanap mo ba ito upang magpasikat at makilala ng mga tao, o upang makamit ang kaluguran ni Allah?
3. Itakda nang malinaw ang iyong layunin sa paghahanap ng kaalaman. Alamin kung ano ang nais mong makamitan at kung paano mo ito magagamit sa paglilingkod kay Allah at sa kapakinabangan ng iba.
4. Igalang ang iyong mga guro at mga iskolar. Magpakita ng mabuting asal at iwasang tumawa o manlibak sa iba.

5. Magtala ng mahahalagang tala (notes) habang nakikinig sa isang lektura o nagbabasa upang mabalikan at mapag-aralan sa ibang pagkakataon.

6. Magtanong upang malinawan ang mga hindi nauunawaan. Ang kamangmangan ay isang sakit, at ang lunas nito ay ang pagtatanong.

7. Magbasa pa ng higit sa itinuturo. Ang naghahanap ng kaalaman ay dapat magsagawa ng karagdagang pagbabasa upang mapalalim ang kanyang pang-unawa, ayon sa kanyang antas.

8. Isabuhay ang iyong natutunan at ituro ito sa iba. Ibahagi ang kaalaman at huwag itong sarilinin.

9. Ayusin ang iyong oras. Gumawa ng iskedyul para sa paghahanap ng kaalaman. Pag-ibayuhin ang iyong mga mapagkukunan ng kaalaman. Huwag lamang umasa sa mga aklat; dumalo rin sa mga lektura o makinig sa mga naitalang aralin.

10. Maging matiyaga. Ang paghahanap ng kaalaman ay may kasamang mga pagsubok at kahirapan.

11. Pahalagahan ang mga pagkakataon. Huwag itong balewalain, sapagkat ang mga ito ay mga biyaya mula kay Allah. Gamitin nang mabuti ang iyong oras at lakas.

12. Igalang ang kaalaman. Panatilihing malinis ang mga aklat at iba pang sanggunian, at ilayo ang mga ito sa dumi at anumang karumihan.

13. Manatiling mapagpakumbaba. Huwag maging mayabang kung ikaw ay nagtataglay ng higit na kaalaman kaysa sa iba.

14. Sulitin ang iyong kabataan, kalusugan, at oras sa paghahanap ng kapaki-pakinabang na kaalaman.

15. Iwasan ang labis na pagkaabala sa mga makamundong bagay, gayundin ang labis na pagkain at pag-inom na maaaring maging hadlang o makapagpabagal sa iyong pag-aaral.

16. Makisama sa mga matutuwid na tao. Palibutan ang iyong sarili ng mga taong naghihikayat sa paghahanap at pag-aaral ng kaalaman.

Mga Tanong sa Pagbabalik-aral 2

Punan ang mga patlang:

1. Ang pagiging masunurin at mabuti sa mga magulang ay itinuturing na isa sa mga pinakamainam na gawa ng _____
2. Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ: “Ang paghahanap ng kaalaman ay _____ sa bawat Muslim.”
3. Pinagsama ni Allah ang kaalaman at _____ sapagkat ang kaalaman ay nagdudulot ng takot sa Allah sa puso ng mga naghahanap nito.
4. Ang asawa ay hindi dapat umalis ng bahay maliban kung may _____ ng kanyang asawa.
5. Ang paghingi kay Allah ng kapatawaran para sa mga yumao nang magulang ay isang uri ng _____ sa kanila.
6. Kabilang sa mga karapatan ng asawa sa kanyang asawa ang pagsuporta sa kanya at pagbibigay ng mga pangangailangan sa _____

Tama o Mali

- () 1. Ang pagsunod at paggalang sa mga magulang ay isang obligasyon sa Islam.
- () 2. Hindi hinihikayat ng Islam ang paghahanap ng kaalaman sa katandaan.
- () 3. Dapat sundin ng asawa ang kanyang asawa kahit ang kanyang mga utos ay salungat sa utos ni Allah.
- () 4. Hindi kinakailangang suportahan sa pananalapi ang mga magulang kung sila ay mahirap.

Itugma ang mga sumusunod:

1- Fard Ayn	() Indibidwal na tungkulin
2- Khalifa	() Pinuno ng mga Muslim
3- Sharia	() Mga katuruang Islamiko
4- Fard Kifaya	() Sama-samang o pangkatang tungkulin

Piliin ang tamang sagot:

1- Sa Islam, ang ina ay:

- a. May kaparehong mga karapatan tulad ng ama
- b. **Mas maraming karapatan kaysa sa ama**
- c. Mas kaunting karapatan kaysa sa ama

2- Isinusumpa ng mga anghel ang asawa kung siya ay:

- a. Humihingi ng maraming pagkain at damit sa kanyang asawa
- b. Hindi naghahanap ng kaalaman
- c. **Tumatangging tumugon sa tawag ng kanyang asawa sa kanyang higaan**

3- Ang pinakamainam na naghahanap ng kaalaman ay ang taong:

- a. **Isinasagawa ang kaalamang kanyang natutunan at itinuturo ito sa iba**
- b. Nagtitiis ng mga pagsubok at paghihirap sa paghahanap nito
- c. Naghahanap ng kaalaman upang magpasikat at magkaroon ng magandang reputasyon

Banggitin ang tatlong magkakaparehong karapatan ng mag-asawa:

1- _____

2- _____

3- _____

7- Adab sa Pagpunta sa Masjid

آداب الذهاب إلى المسجد

Ang **masjid** ay Bahay ni Allah at ito ang lugar ng pagsamba. Dapat maging masigasig ang mga Muslim sa pagpunta sa masjid upang magsagawa ng Salah (pagdarasal), sapagkat ito ay isang **Sunnah** at may dakilang gantimpala mula kay Allah.

Mga Adab (Mabubuting Asal) sa Masjid na Dapat Isabuhay ng Bawat Muslim

1. Kadalisan (Taharah)

Dapat magsagawa ng **wudhu** (ablution) bago pumunta sa masjid. Ang mga nasa kalagayan ng **major impurity (janabah)** at ang mga babaeng may **regla (menstruation)** ay hindi dapat pumasok sa masjid, maliban kung sila ay daraan lamang.

2. Kalinisan at Maayos na Pananamit

Dapat magsuot ng malinis at maayos na kasuotan kapag pupunta sa masjid.

Sinabi ni Allah:

"يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ"

"O mga anak ni Adan, magsuot kayo ng inyong pinakamainam na kasuotan sa tuwing pupunta sa bawat masjid. Kumain at uminom, ngunit huwag magpakalabis. Katotohanan, hindi minamahal ni Allah ang mga nagpapakalabis." (Quran 7:31)

3- Kapanatagan habang naglalakad patungo sa Masjid

Kapag pumapasok sa Masjid, hindi dapat tumakbo upang maabutan ang isang **rak'ah** ng Salah. Sa halip, dapat siyang maglakad nang mahinahon at may kapanatagan, sapagkat ipinagbawal ni Propeta Muhammad ﷺ ang pagtakbo sa ganitong kalagayan.

4- Pumasok sa Masjid gamit ang kanang paa

Dapat pumasok sa Masjid gamit muna ang kanang paa, pagkatapos ay bigkasin ang panalanging itinuro ni Propeta Muhammad ﷺ:

"بسم الله، اللهم صل على محمد، رب اغفر لي ذنوبي وافتح لي أبواب رحمتك"

"Sa ngalan ni Allah. O Allah, pagpalain Mo si Muhammad. O Allah, patawarin Mo ang aking mga kasalanan at buksan Mo para sa akin ang mga pintuan ng Iyong awa." Muslim

5- Iwasan ang mga pagkain na may mabahong amoy bago pumunta sa Masjid

Bago pumunta sa Masjid, dapat iwasan ang pagkain ng mga pagkaing may hindi kanais-nais na amoy, tulad ng sibuyas, bawang, at iba pang katulad nito. Sa loob ng Masjid, hindi dapat dumura, makipagkalakalan, bumili o magbenta, mag-anunsiyo ng nawawalang gamit, o gumamit ng mobile phone sa paraang nakaaabala o hindi angkop.

6- Magsagawa ng dalawang rak'ah (Tahiyyatul-Masjid)

Pagpasok sa Masjid, nararapat magsagawa ng **dalawang rak'ah ng Tahiyyatul-Masjid** (pagbati sa Masjid). Dapat ding iwasan ang pagsasalita nang malakas, paggambala sa mga taong nagsasagawa ng Salah, at anumang hindi kanais-nais na gawain. Dapat ding iwasan ang tsismis at walang kabuluhang usapan sa loob ng Masjid.

7- Huwag dumaan sa harap ng taong nagsasagawa ng Salah

Hindi dapat dumaan sa harap ng isang Muslim na nagsasagawa ng Salah. Sa halip, umupo na lamang kung saan may bakanteng lugar, nang hindi lumalampas sa mga taong nakaupo o pinipilit ang sariling makasingit sa pagitan ng dalawang tao.

8- Huwag umalis sa Masjid pagkatapos ng Adhaan

Pagkatapos marinig ang **Adhaan**, hindi nararapat umalis sa Masjid, kundi manatili roon hanggang maisagawa ang Salah.

9- Samantalahin ang paghihintay sa Salah sa pagsamba

Habang naghihintay sa Salah, dapat gugulin ang oras sa **pag-alaala kay Allah (Dhikr), pagbigkas ng Qur'an, at pagsusumamo (Du'a).**

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

" إِنَّمَا جَعَلْتُ الْمَسَاجِدَ لِذِكْرِ اللَّهِ وَلِلصَّلَاةِ وَلِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ "

"Ang mga masjid ay itinayo para sa pag-alaala kay Allah, pagsasagawa ng Salah, at pagbigkas ng Qur'an." Agreed upon.

10- Pag-aayos ng mga Hanay (Saff) sa Salah

Sinanay ni Propeta Muhammad ﷺ ang mga mananampalataya na ayusin nang maayos ang mga hanay sa pagdarasal. Ang mga kalalakihan ay nasa mga unang hanay, sinusundan ng mga bata, at ang mga kababaihan ay nasa hulihang bahagi ng masjid habang siya ang nagsisilbing Imam.

Salah sa Araw ng Biyernes (Jumu'ah)

Ang Salah sa araw ng Biyernes ay napakahalaga para sa bawat Muslim, sapagkat ito ang lingguhang sama-samang pagdarasal ng mga Muslim. Isa itong dakilang biyaya na ipinagkaloob ni Allah sa mga Muslim.

Ang Pag-uugali (Adab) sa Pagdarasal ng Jumu'ah (Biyernes)

Sinabi ni Allah:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ "

O you who have believed, when [the adhan] is called for the prayer on the day of Jumu'ah [Friday], then proceed to the remembrance of Allah and leave trade. That is better for you, if you only knew. (Quran 62:9)

- Ang isang Muslim ay hindi dapat lumiban sa pagdarasal ng **Jumu'ah (Biyernes)** maliban lamang kung may sapat na dahilan, tulad ng **karamdaman o paglalakbay.**

- Nararapat na **maligo, magsiwak (gumamit ng siwak upang linisin ang ngipin)**, at **gumamit ng pabango** kung mayroon. (Ang paggamit ng pabango ay hindi naaangkop sa mga kababaihan.)
- Dapat dumating sa masjid nang **maaga** at sa tamang oras.

"عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: "إذا كان يوم الجمعة، وقفت الملائكة على باب المسجد، يكتبون الأول فالأول، ومثل المهجرأي: المبكر كمثل الذي يهدي بدنة، ثم كالذي يهدي بقرة، ثم كبشاً، ثم دجاجة، ثم بيضة، فإذا خرج الإمام طووا صحفهم، ويستمعون الذكر"

"Kapag araw ng Biyernes, ang mga anghel ay tumatayo sa pintuan ng masjid at isinusulat ang mga pangalan ng mga taong dumarating ayon sa pagkakasunod-sunod ng kanilang pagdating. Ang taong dumarating nang pinakauna ay tulad ng isang nag-alay ng isang kamelyo. Ang kasunod ay tulad ng nag-alay ng isang baka, pagkatapos ay isang tupa, pagkatapos ay isang manok, at pagkatapos ay isang itlog. Ngunit kapag lumabas na ang Imam (upang magbigay ng khutbah), itinitiklop na nila ang kanilang mga talaan at nakikinig na sa khutbah." Bukhari & Muslim

Paano Isinasagawa ang Ṣalāh ng Biyernes (Jumu‘ah)?

1. Ang Imam ay nagbibigay ng **dalawang Khutbah (sermon)** bago ang ṣalāh, na may maikling pag-upo sa pagitan ng dalawang Khutbah.
2. Ang mga Muslim na dumadalo ay tahimik at maingat na nakikinig sa Khutbah.
3. Pagkatapos ng Khutbah, isinasagawa ang **Iqāmah**.
4. Pinangungunahan ng Imam ang kongregasyon sa **dalawang Rak‘ah ng Ṣalāh ng Jumu‘ah**, at binibigkas niya nang malakas ang pagbigkas sa Qur’an.
5. Tinatapos ang ṣalāh sa pamamagitan ng **Tasleem**.

Ang Ṣalāh ng Jumu‘ah ay pumapalit sa apat na Rak‘ah ng Ṣalāh ng Dhuhr para sa mga taong obligadong magsagawa ng Jumu‘ah.

8- Mga Adab sa Pagdalaw

آداب الزيارة

Hinihikayat sa Islam ang mga Muslim na maglaan ng oras sa isa't isa. Ang pagdalaw sa kapwa Muslim ay kabilang sa mga inirerekomendang gawain sa Islam. Mahigpit ding hinihikayat ng Islam ang pagdalaw sa mga nakatatanda, mga kamag-anak, mga kaibigan, mga guro, at mga kapitbahay, maging sila man ay Muslim o hindi Muslim.

Mga Adab sa Pagdalaw sa Tahanan ng Iba

1. Dapat ipaalam muna sa may-ari ng bahay ang planong pagdalaw, pumili ng angkop na oras, at tuparin ang napagkasunduang oras ng pagbisita.
- 2- Dapat umupo ang panauhin sa lugar na ituturo ng may-ari ng bahay, ibaba ang kanyang paningin, at igalang ang pribasiya ng tahanan sa pamamagitan ng pag-iwas sa pagtingin-tingin sa iba't ibang bahagi ng bahay.
- 3- Dapat humingi ng pahintulot sa may-ari ng bahay kung kailangan niyang gumamit ng anumang bahagi ng bahay, tulad ng palikuran, lugar para sa pagdarasal, o telepono. Kasabay nito, dapat niyang iwasan ang pagbibigay ng labis na abala sa may-ari sa pamamagitan ng sobrang daming kahilingan.
- 4- Dapat maging magalang ang panauhin sa panahon ng pagbisita sa pamamagitan ng pagpili ng angkop na paksa ng pag-uusap at pag-iwas sa anumang maaaring makapagpahiya o makapagbigay ng kahihyan sa may-ari ng bahay.
- 5- Bahagi ng mabuting adab (magandang asal) ng panauhin ang kumain ng pagkaing inihain ng may-ari ng bahay, maliban kung ito ay **haram** (ipinagbabawal sa Islam).

Adab ng Pagtanggap sa mga Panauhin

1. Dapat salubungin ng may-ari ng bahay ang kanyang mga panauhin nang may ngiti at kasiyahan, tanggapin sila nang may mabuting pakikitungo at pagkamapagpatuloy, at maging maayos ang kanyang pananamit.
2. Dapat maging mapagbigay ang may-ari ng bahay sa kanyang mga panauhin, ngunit hindi labis, sapagkat ang pagmamalabis ay hindi kabilang sa Sunnah. Gayundin, hindi niya dapat pilitin ang kanyang mga panauhin na kumain.

3. Dapat maging mabait ang host sa kanyang mga panauhin at iwasang hilingin sa kanila na tumulong sa mga gawaing-bahay.

Pagdalaw sa Maysakit

Ang pagdalaw sa maysakit ay isa sa mga karapatan ng isang Muslim sa kanyang kapatid na Muslim. Pinatitibay nito ang ugnayan ng pagkakapatiran at may dakilang gantimpala mula kay Allah.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"مَنْ عَادَ مَرِيضًا نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ طِبْتُ وَطَابَ مُمْشَاكَ وَتَبَوَّاتٌ مِنَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا"

"Ang sinumang dumalaw sa isang maysakit, isang anghel ang tatawag mula sa langit: 'Nawa'y pagpalain ka. Pinagpala ang iyong paglalakad, at naghanda ka para sa iyong sarili ng isang tahanan sa Jannah.'"

(Tirmidhi & Ibn Majah)

Mga Adab sa Pagdalaw sa Maysakit

1. Dapat magkaroon ng tamang **niyyah (layunin)** na dumalaw alang-alang kay Allah, upang mapanatili ang ugnayan ng pagkakamag-anak at mapatatag ang pagkakapatiran.
2. Pumili ng angkop na oras ng pagdalaw at iwasan ang oras ng pagkain o pagpapahinga. Kung ang maysakit ay nasa ospital, dapat igalang ang itinakdang oras ng pagdalaw.
3. Magbigay ng lakas ng loob at mabuting balita sa maysakit sa pamamagitan ng mga salitang tulad ng: *"Huwag kang mag-alala, gagaling ka rin, in shā' Allāh. Nawa'y pagkalooban ka ni Allah ng kalusugan."*
4. Gumawa ng **du'a** para sa maysakit. Ang Propeta ﷺ ay nagsasabi:

"اللهم رب الناس، أذهب الباس، واشف أنت الشافي، لا شفاء إلا شفاؤك شفاء لا يغادر سقماً"

"O Allah, ang Panginoon ng sangkatauhan, alisin Mo ang karamdaman at pagalingin Mo siya. Ikaw ang Dakilang Tagapagpagaling. Walang lunas maliban sa Iyong lunas—isang ganap na pagpapagaling na walang iiwang anumang sakit." (Bukhari & Muslim)

Huwag magtagal sa pagdalaw upang hindi mapagod o mabigatan ang maysakit.

6. Paalalahanan ang maysakit tungkol sa malaking gantimpala ng pagtitiis (*ṣabr*) at na ang kaginhawahan at ginhawa ay nagmumula kay Allah.

Adab ng Pagbati sa Isang Masayang Okasyon

Ang isang Muslim ay bumabati sa kanyang kapatid kapag may magandang pangyayaring dumating sa kanyang buhay, tulad ng pag-aasawa, pagsilang ng anak, pagtatagumpay, pagkaligtas sa isang sakuna, pagbabalik ng isang mahal sa buhay, pagdiriwang ng Eid, o pag-uwi mula sa Hajj.

Dapat niyang ipakita ang kanyang kasiyahan, magdala ng regalo kung maaari, at magsabi ng mga panalanging pagbati tulad ng mga sumusunod:

Mga Adab sa Pakikiramay (Pag-aalay ng Pakikiramay)

1. Ang pag-aalay ng pakikiramay ay nagpapagaan sa kalungkutan ng mga naulila, nagbibigay ng kapanatagan sa kanilang puso, at naghihikayat sa kanila na maging matiisin.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"من عزي مصاباً فله أجره"

"Ang sinumang mag-alay ng pakikiramay sa isang taong nawalan ay magkakaroon ng gantimpalang katulad ng sa kanya." (Tirmidhi & Ibn Majah)

2. Dapat mag-alay ng pakikiramay sa lalong madaling panahon at hindi ipagpaliban nang lampas sa tatlong araw.

3. Ang mga lalaking Muslim ay nararapat dumalo sa **Salatul Janazah (dasal para sa yumao)** at sa paglilibing.

4. Maaaring ipahayag ang pakikiramay sa pamamagitan ng pagdarasal para sa yumao at pagkilala na ang lahat ng pangyayari ay ayon sa kalooban ni Allah, sa pagsasabi ng:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"Katotohanan, tayo ay kay Allah at sa Kanya tayo magbabalik."

5- Inirerekomenda na ang mga kamag-anak at kaibigan ay maghanda ng pagkain para sa pamilya ng namatay, sapagkat sila ay abala sa pagtanggap ng mga dumadalaw at nakikiramay.

9- Adab sa Pagtitipon at Pagbati

آداب المجالس والتحية

Mga Adab sa Pagtitipon:

1-Dapat makisalamuha ang isang Muslim sa mga matutuwid at mabubuting tao, at iwasan ang pakikisama sa masasama at may masamang pag-uugali.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"الرجل على دين خليله، فليُنظر أحدكم من يخال"

"Ang tao ay sumusunod sa relihiyon ng kanyang malapit na kaibigan, kaya't tingnan ng bawat isa sa inyo kung sino ang kanyang kinakaibigan." Abu Dawood & Tirmidhi

2-Kailangang humingi ng pahintulot bago pumasok sa isang **pribadong pagtitipon** (halimbawa, sa isang bahay). Ngunit sa **mga pampublikong pagtitipon**, hindi na kinakailangan ang pahintulot.

Sinabi ni Allah:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

"O kayong mga sumasampalataya! Huwag kayong pumasok sa mga bahay na hindi ninyo sariling bahay hangga't hindi kayo humihingi ng pahintulot at bumabati ng salām sa mga naninirahan doon. Iyan ang higit na mabuti para sa inyo upang kayo ay makaalaala." (Quran24:27)

3- Kapag pumasok sa isang pagtitipon, nararapat na batiin muna ang mga naroon at umupo sa dulo ng pagtitipon. Hindi dapat pilitin ang sinuman na tumayo upang ibigay ang kanyang upuan, at hindi rin dapat umupo sa pagitan ng dalawang tao nang hindi muna humihingi ng kanilang pahintulot.

4- Dapat maging mabait at maawain sa iba, at laging handang tumulong kapag may pagkakataon. Iwasan ang pangungutya o panlalait sa iba, maging sa kanilang anyo, pananalita, o pag-uugali.

5- Ang isang babaeng Muslim ay dapat mag-ingat sa kanyang kalinisan at maayos na anyo, maging sa mga pampubliko o pribadong pagtitipon.

6- Ang isang Muslim ay dapat umupo nang mahinahon at may dignidad. Iwasan ang mga nakagagambalang kilos tulad ng paglalaro sa balbas o singsing, pagngungot ng ngipin o paghalungkat ng ilong, pagdura, paggawa ng maiingay na tunog, o labis na paghikab.

7- Makinig nang mabuti kapag may nagsasalita at huwag silang gambalain o putulin sa kanilang pagsasalita. Kapag ikaw naman ang nagsasalita, maging malinaw, maikli, at tuwiran, at iwasan ang anumang salitang nakasasakit o nakapipinsala. Dapat iwasan ng isang Muslim ang **paninirang-puri (backbiting/ghibah)** at anumang masamang pananalita. Ang kanyang pananalita ay dapat laging nakabatay sa katotohanan, at dapat siyang magpakita ng paggalang sa mga nakatatanda at sa mga iskolar.

8- Kung ang isang pagtitipon ay binubuo lamang ng tatlong tao, hindi dapat magbulungan ang dalawa at iwanang hindi kasali ang ikatlo, ni magsalita sa wikang hindi niya nauunawaan, sapagkat ito ay nagdudulot ng kalungkutan at sama ng loob sa kanya.

9- Kung ang isang tao ay nakaupo sa tabi ng daanan, dapat niyang ibaba ang kanyang paningin at iwasang tumingin sa mga babaeng dumaraan o nasa kanilang mga pintuan. Dapat din siyang umiwas sa pananakit ng kapwa, maging sa pamamagitan ng kanyang dila, tulad ng pagmumura o panlalait, o sa pamamagitan ng kanyang kamay, tulad ng pananakit o pagnanakaw.

10-Sa pagtatapos ng isang pagtitipon, mainam na bigkasin ang panalangin ng paghingi ng kapatawaran.

"سبحانك اللهم وبحمدك، أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك"

"Luwalhati sa Iyo, O Allah, at sa Iyo ang lahat ng papuri. Sumasaksi ako na walang tunay na diyos na karapat-dapat sambahin maliban sa Iyo. Humihingi ako ng Iyong kapatawaran at nagsisisi ako sa Iyo."

Mga Adab ng Islamikong Pagbati (As-Salaam)

1- Iniutos ni Allah sa mga mananampalataya na ipalaganap ang pagbati ng **As-Salaam (kapayapaan)**.

Ang ganap na anyo ng Islamikong pagbati ay:

"السلام عليكم ورحمة الله وبركاته"

"Assalaamu 'alaykum wa rahmatullaahi wa barakaatuh."

At ang ganap na tugon ay: "وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته"

"Wa 'alaykumus-salaam wa rahmatullaahi wa barakaatuh."

Gayunpaman, sapat na ring sabihin ang "السلام عليكم" (Assalaamu 'alaykum) bilang pagbati.

2- Nagkaisang pananaw ang mga iskolar na ang **pag-uuna sa pagbati ng salaam** ay isang **lubos na inirerekomendang Sunnah (mustahabb)**, samantalang ang **pagtugon sa pagbating ito ay isang obligasyon (wajib)**.

Sinabi ni Allah:

وَإِذَا خِيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا

"At kapag kayo ay binati ng isang pagbati, tumugon kayo ng mas mabuti kaysa rito o kaya ay tumbasan ito ng katulad nito.

Katotohanan, si Allah ay Ganap na Mapagkuwenta sa lahat ng bagay."
(Quran 4:86)

3-Sapat na kung isang tao lamang ang magbigay ng pagbating **Salaam** sa isang grupo, at sapat na rin kung isang miyembro lamang ng grupo ang sumagot sa pagbati.

4. Ang taong bagong dating ay dapat bumati sa mga nauna nang naroroon.

5. Ang taong nakasakay ay dapat bumati sa taong naglalakad.

6. Ang taong naglalakad ay dapat bumati sa taong nakaupo.

7. Ang taong unang bumabati ng **Salaam** ay tumatanggap ng malaking gantimpala mula kay Allah.

8. Kapag sumasagot sa pagbati, dapat itong gawin sa pamamagitan ng salita at hindi lamang sa pamamagitan ng kumpas ng kamay o pagtango ng ulo.

9-Ang mas maliit na grupo ang dapat bumati sa mas malaking grupo.

10. Ang nakababata ang dapat bumati sa nakatatanda.

11- Kabilang sa Sunnah na ang mga nakatatanda ay bumati ng **Salaam** sa mga bata upang turuan sila ng tamang adab ng pagbati at mapalakas ang kanilang tiwala sa sarili. Isinalaysay ni **Anas ibn Mālik** na ang Propeta ﷺ ay bumabati ng **Salaam** sa mga kabataan kapag sila ay kanyang nadaraan.

12- Bahagi ng adab ng pagbati ang **pakikipagkamay** sa taong binabati.

13- Walang masama kung ang isang lalaki ay bumati ng **Salaam** sa isang pangkat ng kababaihan o sa isang babae, basta't ito ay ginagawa nang **walang pakikipagkamay**.

Mga Tanong sa Pagbabalik-aral 3

Punan ang mga patlang:

- 1- Sa Islam, ang pagtanggap at pag-aasikaso sa panauhin ay para sa _____ araw; pagkatapos nito, hindi na siya itinuturing na panauhin.
- 2- Ang pagdalaw sa mga maysakit sa ospital ay dapat gawin sa oras ng _____ ng pagdalaw.
- 3- Sa panahon ng _____ sa araw ng Biyernes (Jumu'ah), hindi pinahihintulutang magsalita o maglaro ng anumang bagay.
- 4- Ang paghingi kay Allah ng kapatawaran para sa mga yumao nang magulang ay isang gawa ng _____ at _____ sa kanila.
- 5- Ang pagsisimula ng pagbati ng Salaam ay lubos na inirerekomenda, ngunit ang pagtugon dito ay _____.

Tama o Mali:

- () 1- Dapat iwasan ng isang Muslim ang pagtakbo upang maabutan ang isang rak'ah sa masjid.
- () 2- Karapatan ng isang Muslim sa kapwa Muslim ang pagdalaw sa kanya kapag siya ay may sakit.
- () 3- Dapat lamang batiin ng isang Muslim ang mga taong kanyang kilala.
- () 4- Inirerekomenda para sa mga kababaihan ang pagdalo sa *Salatul-Janazah* at paglilibing ng yumao.
- () 5- Walang dapat idahilan ang isang lalaking Muslim sa hindi pagdalo sa Salah ng Jumu'ah maliban sa pagkakasakit o paglalakbay.
- () 6- Kung ang pagtitipon ay binubuo ng tatlong tao, pinahihintulutan ang dalawa na magbulungan sa isa't isa.

Itugma ang mga sumusunod:

- 1- **Du‘aa** () Talumpating ibinibigay sa masjid tuwing Biyernes
- 2- **Khutbah** () Panalangin o pagsusumamo
- 3- **Fitnah** () Ipinagbabawal
- 4- **Niyyah** () Layunin o intensiyon
- 5- **Haram** () Tukso o pagsubok

Piliin ang tamang sagot:

1- Kapag pumasok sa masjid, ano ang dapat gawin ng isang Muslim bago umupo?

- a- Magbasa ng Qur'an
- b- Magdasal ng **dalawang rak'ah**
- c- Tumayo malapit sa haligi at magsumamo kay Allah

2- Ang host (tagatanggap ng bisita) ay dapat:

- a- Batiin ang kanyang mga bisita at tanggapin sila nang may mainit na pagtanggap
- b- Hilingin sa kanila na tumulong sa gawaing-bahay
- c- Pilitin ang kanyang mga bisita na kainin ang pagkaing inihain niya

3- Kung ang isang tao ay dumaan sa isang pangkat ng mga taong nakaupo,

- a- Dapat siyang magsimula ng pagbati ng "**Salaam**" sa pamamagitan ng salita
- b- Sila ang dapat maunang bumati ng "**Salaam**"
- c- Sapat na ang pagbati sa pamamagitan ng senyas ng kamay o pagtango ng ulo

Isulat ang tatlo lamang sa mga karapatan ng isang Muslim sa kapwa Muslim:

- 1- _____
- 2- _____
- 3- _____

10- Mga Adab sa Pagkain at Pag-inom

آداب الطعام والشراب

Binigyan tayo ni Allah, sa pamamagitan ng Kanyang Sugo na si Propeta Muhammad ﷺ, ng pinakamainam na halimbawa kung paano tayo dapat kumain. Kapag tayo ay kumakain na may layuning sundin ang Sunnah ng Propeta ﷺ, tayo ay gagantimpalaan, sapagkat ang anumang gawain na ginagawa nang may tapat na layunin na sundin ang Sunnah ay nagiging isang uri ng pagsamba ('ibadah).

Mga Adab sa Pagkain at Pag-inom:

- 1- Ang kabuhayan ng isang Muslim ay dapat na **halal**.
- 2- Dapat tiyakin na ang pagkain at inumin ay **malinis at pinahihintulutan (halal)**, na inihanda mula sa mga pinahihintulutang pinagkukunan, at iwasan ang anumang ipinagbabawal (**haram**).
- 3- Kabilang sa Sunnah ang kumain lamang kapag tunay na nagugutom. Dapat kumain nang may katamtaman at iwasan ang labis na pagkain.

Sinabi ni Allah:

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

"O children of Adam, take your adornment at every masjid, and eat and drink, but be not excessive. Indeed, He likes not those who commit excess."
(Quran7:31)

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"ما ملأ آدمي وعاء شراً من بطنه، بحسب ابن آدم أكلات يقمن صلبه، فإن كان لا محالة فتلت طعامه وتلت لشرابه وتلت لنفسه"

"Man does not fill a container worse than his stomach. Merely a few morsels are sufficient for him to keep his back straight. If he cannot do so, then he should keep one-third of his stomach for food, one third for water, one third for air." Tirmithi

- 4- Ang paghuhugas ng mga kamay bago at pagkatapos kumain ay kabilang sa mga magandang asal ng kalinisan at wastong pangangalaga sa kalusugan.

5- Dapat sabihin ang **“Bismillah”** bago kumain o uminom. Kung nakalimutang banggitin ang pangalan ni Allah sa simula, dapat sabihin kapag naalala ito: **“Bismillah awwalahu wa akhirahu”** (*Sa Ngalan ni Allah sa simula at sa katapusan nito*).

6- Dapat kumain gamit ang kanang kamay at kumuha ng pagkain mula sa bahaging pinakamalapit sa kanya. Minsang pinayuhan ng Propeta Muhammad ﷺ ang isang batang lalaki, na nagsabi:

"يا غلام سم الله وكل بيمينك وكل مما يليك"

“O batang lalaki, sabihin mo: ‘Bismillah,’ kumain ka gamit ang iyong kanang kamay, at kumain ka mula sa pagkaing nasa harapan mo.” Bukhari & Muslim

7- Ipinagbabawal ang pagkain habang nakasandal, nakahiga, o nakadapa.

8- Hindi dapat pintasan ang pagkain. Kung hindi ito nagustuhan ng isang tao, dapat niya itong iwan na lamang at huwag itong siraan.

Isinalaysay ni Abu Hurairah na ang Sugo ni Allah ﷻ ay hindi kailanman namintas ng pagkain. Kapag gusto niya ito, kinakain niya ito, at kapag hindi niya ito gusto, iniwan na lamang niya ito.

"ما عاب النبي طعاماً قط، إن اشتهاه أكله وإن كرهه تركه"

“Ang Propeta ﷺ ay hindi kailanman namintas ng anumang pagkain. Kapag nagustuhan niya ito ay kinakain niya, at kapag hindi niya ito nagustuhan ay iniwan na lamang niya ito.” Al-Bukhari

9- Ang pagkain nang sama-sama bilang isang pangkat ay kabilang sa Sunnah at nagdudulot ng **barakah (pagpapala)** sa pagkain.

Isinalaysay ni Wahsh bin Harb رضي الله عنه:

"قالوا (الصحابه) يا رسول الله، إنا نأكل ولا نشبع! قال "تجتمعون على طعامكم أو تتفرقون؟" قالوا نتفرق قال "اجتمعوا على طعامكم واذكروا اسم الله، يبارك لكم فيه"

"Sinabi ng mga kasamahan ng Propeta: 'O Sugo ni Allah, kumakain kami ngunit hindi kami nabubusog.' Tinanong sila ng Propeta: 'Kumakain ba kayo nang sama-sama o magkakahiwalay?' Sumagot sila: 'Magkakahiwalay po.' Kaya sinabi ng Sugo ni Allah: 'Kumain kayo nang sama-sama at banggitin

ninyo ang pangalan ni Allah (Bismillah), at pagpapalain Niya ang inyong pagkain." Sahih Ibn Hibban

Sinabi rin ng Propeta Muhammad ﷺ:

"اجتمعوا على طعامكم يبارك لكم فيه"

"Kumain kayo nang sama-sama sapagkat ang inyong pagkain ay pagpapalain." Ahmad

10-Ipinagbabawal ang pagkain o pag-inom gamit ang mga kasangkapang yari sa **ginto o pilak**, tulad ng mga tinidor, kutsara, kutsilyo, plato, o mga lalagyan. Kasama rin dito ang paggamit ng mga kahon o sisidlang yari sa ginto o pilak, gaya ng mga kahon ng matatamis na inihahain sa mga kasalan at iba pang katulad na okasyon.

11-Inirerekomenda na huwag inumin ang tubig o anumang inumin sa **iisang lagok**. Ayon sa Sunnah, ito ay dapat inumin sa **dalawa o tatlong lagok**.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

"لا تشربوا واحداً كشر البعير ولكن اشربوا مثني وثلاث وسموا إذا شربتم واحمدوا إذا أنتم رفعتم"

"Huwag kayong uminom sa iisang lagok na gaya ng pag-inom ng kamelyo. Sa halip, uminom kayo sa dalawa o tatlong lagok. Banggitin ninyo ang pangalan ni Allah kapag nagsimula kayong uminom, at purihin Siya kapag natapos na kayo." Tirmidhi

12- Pagkatapos kumain, nararapat na magpasalamat sa Allah sa pamamagitan ng pagsasabi ng **"Alhamdulillah" (Purihin ang Allah)**. Maaari ring bigkasin ang sumusunod na du‘ā’:

13- Pinahihintulutan para sa isang Muslim na kumain ng pagkain ng **Ahlul Kitāb** (mga Kristiyano at mga Hudyo), basta't ito ay walang anumang ipinagbabawal sa Islam, tulad ng baboy o alak.

Sinabi ng Allah:

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ

“Sa araw na ito, ipinahintulot sa inyo ang lahat ng mabubuting pagkain. At ang pagkain ng mga pinagkalooban ng Kasulatan ay pinahihintulutan para sa inyo, at ang inyong pagkain ay pinahihintulutan din para sa kanila. (Quran 5:5)

14- Ipinagbabawal ang pag-aaksaya ng pagkain. Dapat bumili at magluto lamang ng dami ng pagkaing sapat na makakain, at iwasang itapon ang mga natira. Kung may sobrang pagkain, mas mainam itong ipamahagi sa mga nangangailangan o sa mga sentrong pangkawanggawa.

Madalas nating makita sa mga handaan na ang ilan ay kumukuha ng mas maraming pagkain kaysa sa kanilang makakain at iniwan lamang ito sa kanilang plato upang itapon. Ito ay isang gawaing hindi kanais-nais. Mas mabuting kumuha muna ng kaunting pagkain, at kung kailangan pa, maaari na lamang kumuha muli.

Hindi dapat kainin ang pagkain habang ito ay napakainit pa. Hindi rin dapat hipan o amuyin ang pagkain o inumin, at hindi rin dapat huminga sa loob ng sisidlan o baso habang kumakain o umiinom.

11- Mga Adab sa Pagdumi at Pag-ihì

آداب قضاء الحاجة

Inutusan ng Islam ang mga Muslim na panatilihin ang kalinisan at alisin ang lahat ng uri ng karumihan. Ang pagdumi at pag-ihì, bagama't maaaring tila simpleng gawain, ay may malaking kahalagahan sa personal na kalinisan at sa pagsunod sa mga tuntunin ng Islam.

Mga Adab sa Pagdumi at Pag-ihì

1- Ipinagbabawal sa Islam ang pag-ihì o pagdumi sa mga pampublikong lugar kung saan dumaraan ang mga tao o nagpapahinga sa lilim, tulad ng mga parke, daanan, at mga kalsada.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

"اتقوا اللعائن قالوا: وما اللعانان يا رسول الله؟ قال: الذي يتخلى في طريق الناس أو في ظلهم"

"Mag-ingat kayo sa dalawang gawaing nagdudulot ng sumpa." Tinanong nila: "Ano po ang dalawang gawaing iyon, O Sugo ni Allah?" Sinabi niya: "Ang pagdumi o pag-ihì sa daanan ng mga tao o sa lugar na kanilang pinaglilimlian." Muslim

Ipinagbabawal din ang pag-ihì sa mga pinagkukunan ng tubig.

2- Dapat tiyakin ng isang Muslim na hindi siya nakikita ng ibang tao habang siya ay dumudumi o umihi. Kung siya ay nasa isang bukas na lugar at walang mapagtataguan, dapat siyang lumayo sa paningin ng mga tao. Kung siya naman ay nasa loob ng gusali, dapat niyang tiyaking nakasarado nang maayos ang pinto.

3- Kung ang isang tao ay nasa isang bukas na lugar, tulad ng disyerto, hindi siya dapat dumumi o umihi sa lungga ng mga hayop, upang hindi niya mapinsala ang mga hayop na naninirahan doon o siya mismo ay mapahamak. Dapat din niyang iwasang umihi sa nakatiwangwang o hindi umaagos na tubig.

4- Dapat maging maingat upang hindi matalsikan ng ihì ang kanyang katawan o damit. Kapag ang ihì o dumi ay dumikit sa anumang bahagi ng katawan o kasuotan, ito ay dapat hugasang mabuti.

Ang Propeta Muhammad ﷺ ay dumaan sa dalawang libingan at nagsabi:

"إِنَّهُمَا لِيُعَذِّبَانِ وَمَا يُعَذِّبَانِ فِي كَبِيرٍ: أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ"

"Tunay na sila ay pinaparusahan, ngunit hindi dahil sa isang bagay na inakala nilang mabigat. Ang isa sa kanila ay hindi nag-iingat na malinis mula sa kanyang ihi, at ang isa naman ay naglalakad na nagpapakalat ng paninirang-puri (tsismis)." (Bukhari & Muslim)

5- Sunnah na pumasok sa palikuran gamit ang **kaliwang paa**. Bago pumasok, bigkasin ang:

"بِسْمِ اللَّهِ. اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ"

"Sa ngalan ni Allah. O Allah, nagpapakupkop ako sa Iyo laban sa mga lalaking at babaeng demonyo." (An-Nasa')

Paglabas ng palikuran, lumabas gamit ang **kanang paa** at sabihin:

"غُفْرَانِكَ"

"Humihingi ako ng Iyong kapatawaran." (Abu Dawood)

6- Bilang paggalang, kung ang isang tao ay magpapagaan ng kanyang sarili sa isang bukas na lugar, hindi siya dapat humarap o tumalikod sa **Qiblah**. Sa halip, dapat siyang humarap sa silangan o kanluran. Gayunpaman, walang masama kung gawin ito sa loob ng mga gusali, gaya ng mga palikuran sa kasalukuyan.

7- Hindi kanais-nais ang makipag-usap nang walang pangangailangan habang nagpapagaan ng sarili.

8- Dapat iwasang pumasok sa palikuran na may dalang **Mushaf (ang Banal na Qur'an)** o anumang bagay na may nakasulat na pangalan ni Allah, tulad ng singsing o kuwintas.

9- Hindi dapat hawakan ng isang tao ang kanyang maselang bahagi ng katawan gamit ang kanyang **kanang kamay**.

10- Pagkatapos magdumi o umihi, kailangang linisin ng tao ang kanyang sarili gamit ang **tubig**, at maaari ring gumamit ng **sabon** kung kinakailangan.

Istinjā' (استنجاء): ang masusing paglilinis ng maselang bahagi ng katawan gamit ang tubig.

Kung walang tubig, dapat linisin ang sarili nang **tatlong ulit** gamit ang anumang maaaring gamitin sa paglilinis, tulad ng **toilet tissue** o **mga bato**.

Ito ay tinatawag na **Istijmār (استجمار)** sa wikang Arabic.

11- Dapat hugasan ang mga kamay gamit ang **tubig at sabon** pagkatapos magdumi o umihi.

Kabilang sa **Sunnah** ang pagdumi o pag-ihi habang **nakaupo nang malapit sa lupa**, sapagkat ito ay mas nakapagtatakip sa katawan at nakababawas sa posibilidad na tumalsik pabalik ang ihi sa katawan o damit, na maaaring magdulot ng **najāsah (karumihan ayon sa Islam)**.

12- Mga Adab sa Pagtulog

آداب النوم

Ang pagtulog ay isa sa mga dakilang biyayang ipinagkaloob ni Allah. Isa ito sa mga palatandaan ng Kanyang ganap na kapangyarihan at karunungan, subalit madalas itong hindi napagninilayan ng mga tao.

Sinabi ni Allah:

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

"At kabilang sa Kanyang mga Tanda ang inyong pagtulog sa gabi at sa araw, at ang inyong paghahanap ng Kanyang biyaya. Katotohanan, dito ay may mga palatandaan para sa mga taong nakikinig." (Quran 30:23)

Mga Islamikong Adab sa Pagtulog:

1. Inirerekomenda na matulog nang maaga at iwasan ang pagpupuyat, maliban kung may makatuwirang dahilan, tulad ng pag-aaral, pagtanggap ng panauhin, o iba pang katulad na pangangailangan.
2. Kabilang sa Sunnah ang pagsasagawa ng **wudhu (ablution)** bago matulog.
3. Sunnah na ipagpag ang higaan nang tatlong beses bago matulog.
- 4- Dapat matulog sa isang malinis at ligtas na lugar. Bigkasin ang du‘ā’ na ito
- 5- Gumawa ng du‘ā’ (panalangin) bago matulog.

Bigkasin ang du‘ā’:

"بِسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا"

"O Allah, sa Iyong Pangalan ako ay namamatay at nabubuhay." Bukhari

Maaari ring basahin ang **Āyatul Kursī**, **Sūratul Ikhhlāṣ**, **Sūratul Falaq**, at **Sūratun Nās** nang **tatlong beses** bilang paghingi ng proteksiyon mula kay Allah.

Maaari ring magsagawa ng **Tasbīḥ**, **Taḥmīd**, at **Takbīr**, na inuulit ang bawat isa ng **tatlumpu't tatlong (33) beses**, pagkatapos ay bigkasin ang:

"لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير"

"Walang diyos na karapat-dapat sambahin maliban kay Allah lamang. Wala Siyang katambal. Sa Kanya ang paghahari at sa Kanya ang lahat ng papuri, at Siya ay may kapangyarihan sa lahat ng bagay."

6- Mainam na magsimulang matulog na nakatagilid sa kanang bahagi ng katawan. Pagkatapos nito, maaari siyang bumaling sa kaliwang tagiliran kung nais niya. Mas mainam ding ilagay ang kanang kamay sa ilalim ng kanang pisngi.

Dapat iwasan ang pagtulog nang padapa, sapagkat sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

"إنها ضجعة أهل النار"

"Ito ang paraan ng paghiga (pagtulog) ng mga tao ng Impiyerno." Ibn Majah

7- Kung magising ang isang tao sa kalagitnaan ng gabi, mainam na sabihin niya:

"لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير، سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ولا حول ولا قوة إلا بالله"

"Walang tunay na diyos na karapat-dapat sambahin maliban kay Allah, ang Nag-iisa, na walang katambal. Sa Kanya ang paghahari at sa Kanya ang lahat ng papuri, at Siya ay may kapangyarihan sa lahat ng bagay. Luwalhati kay Allah. Ang lahat ng papuri ay para kay Allah. Walang tunay na diyos na karapat-dapat sambahin maliban kay Allah. Si Allah ang Pinakadakila. Walang lakas at walang kapangyarihan maliban kay Allah."

Kapag siya ay bumangon, nagsagawa ng **wudhu**, at nagsagawa ng **Salah**, ang kanyang panalangin ay tatanggapin ni Allah.

8- Inirerekomenda, bagama't hindi obligado, ang pagsasagawa ng Salah ng Tahajjud. Ito ay isang natatanging Salah na isinasagawa pagkatapos ng Salah ng 'Isha at bago ang Salah ng **Fajr**. Ang pinakamainam na oras para rito ay mula hatinggabi hanggang bago mag-Fajr, lalo na sa huling ikatlong bahagi ng gabi.

9- Kung ang isang tao ay makakita ng panaginip na kanyang ikinatuwa, dapat niyang purihin at pasalamat si Allah at maaari niya itong ibahagi sa iba. Ngunit kung ang kanyang napanaginipan ay hindi niya nagustuhan, dapat siyang dumura

nang bahagya sa kanyang kaliwang bahagi nang tatlong beses, humingi ng kanlungan kay Allah laban kay Shayṭān nang tatlong beses, at huwag itong ikuwento kaninuman. Sa gayon, hindi ito makapipinsala sa kanya.

10- Kapag nagising ang isang tao, bago bumangon mula sa kanyang higaan, dapat niyang sabihin:

"الحمد لله الذي أحيانا بعدما أماتنا وإليه النشور"

"Ang lahat ng papuri ay para kay Allah na nagbigay sa amin ng buhay matapos Niya kaming pinatulog na tila patay, at sa Kanya ang muling pagkabuhay." Bukhari

11- Inaayon ng isang Muslim ang kanyang pamumuhay sa mga oras ng limang obligadong Salah sa bawat araw. Hindi niya dapat planuhin ang mga pagpupulong, pagkain, o maging ang pagtulog sa oras na itinakda para sa Salah.

12- Bago matulog, dapat isara ang lahat ng mga pinto, patayin ang mga ilaw, patayin ang anumang apoy, at banggitin ang pangalan ni Allah (sabihin ang "Bismillah").

13- Ang Propeta Muhammad ﷺ ay hindi natutulog bago ang Ṣalāh ng 'Ishā', at hindi rin siya nagpupuyat sa pakikipag-usap pagkatapos nito.

عن أبي برزة أن رسول الله كان يكره النوم قبل العشاء والحديث بعدها

Isinalaysay ni Abu Barzah:

"Ang Propeta Muhammad ﷺ ay hindi nagugustuhan ang pagtulog bago ang Ṣalāh ng 'Ishā' at ang pakikipag-usap pagkatapos nito." Bukhari

13- Mga Adab sa Pananamit

آداب اللباس

Ang pananamit ay isa sa mga biyaya ni Allah para sa Kanyang mga alipin. Pinoprotektahan nito ang katawan laban sa lamig, init, at iba pang pinsala, at tinatakpan din nito ang mga bahagi ng katawan na kailangang itago sa harap ng ibang tao.

Mga Adab sa Pananamit

- 1- Pinahihintulutan ng Islam ang lahat ng uri ng kasuotan, hangga't hindi ito lumalabag sa mga hangganang itinakda ng Islam.
- 2- Dapat maging malinis, maayos, at kaaya-aya ang pananamit ng isang Muslim. Mainam ding gumamit ng mabangong amoy at maging maayos ang anyo, lalo na kapag nakikisalamuha sa ibang tao o nagsasagawa ng Salah.

Sinabi ni Allah:

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

“O children of Adam, take your adornment at every masjid, and eat and drink, but be not excessive. Indeed, He likes not those who commit excess.”
(Quran7:31)

- 3- Dapat maging maingat ang isang Muslim sa pagpili ng kanyang kasuotan, sapagkat ang paraan ng pananamit ay sumasalamain sa kanyang pagkatao at pagkakakilanlan.
- 4- Kabilang sa **Sunnah** na kapag nagsusuot ng damit o sapatos, magsimula sa **kanang bahagi**, at kapag naghuhubad naman, magsimula sa **kaliwang bahagi**. Kapag nagsusuot ng bagong damit, ang Propeta Muhammad ﷺ ay nagsasabi:

”اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا صُنِعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ”

“O Allah, sa Iyo ang lahat ng papuri. Ikaw ang nagbihis sa akin nito. Hinihiling ko sa Iyo ang kabutihan nito at ang kabutihan ng layunin kung bakit ito ginawa. At nagpapakupkop ako sa Iyo laban sa kasamaan nito at sa kasamaan ng layunin kung bakit ito ginawa.” (Abu Dawood)

5- Pamantayan ng Kahinhinan (Modesty) para sa mga Lalaki at Kababaihan

Para sa mga lalaki:

- a. Inaatasan ang mga lalaki na takpan ang bahagi ng katawan mula **pusod hanggang tuhod**.
- b. Ipinagbabawal sa mga lalaki ang pagsusuot ng **purong seda**, gayundin ang mga kasuotang may palamuti o yari sa **ginto o seda**. Gayunpaman, **pinahihintulutan** ang pagsusuot ng mga bagay na gawa sa **pilak**.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

" حرم لباس الحرير والذهب على ذكور أمتي، وأحل لإناثهم "

“Ang pagsusuot ng seda at ginto ay ipinagbabawal para sa mga kalalakihan ng aking Ummah, ngunit pinahihintulutan para sa kanilang mga kababaihan.” Tirmithi

- c. Ipinagbabawal sa Islam ang pagpapahaba ng kasuotan hanggang sa sumayad sa lupa **dahil sa pagmamataas at kayabangan**.

Para sa kababaihan:

- a. Ang babae, kapag nasa harap ng mga lalaking **hindi niya mahram**, ay kailangang takpan ang buong katawan maliban sa mukha at mga kamay. Sinabi ni Allah:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُذْنِبْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

"O Propeta, sabihin mo sa iyong mga asawa, sa iyong mga anak na babae, at sa mga babaeng mananampalataya na ibaba nila sa kanilang sarili ang bahagi ng kanilang mga panlabas na kasuotan. Iyan ay higit na angkop upang sila ay makilala at hindi mapinsala. At si Allah ay Lagi nang Mapagpatawad, Maawain." (Quran 33:59)

Ipinapakita ng talatang ito na ang pagsusuot ng mahinhin at naaangkop na kasuotan ay nagsisilbing panangga laban sa masasamang tingin ng mga kalalakihan at tumutulong upang mapangalagaan ang dangal at kaligtasan ng babae.

b. Ang kasuotan ng babae ay dapat maging simple at hindi labis na magarbo. Dapat niyang iwasang ipakita ang kanyang kagandahan o mga palamuti sa harap ng mga lalaking hindi niya mahram.

c. Ang kanyang kasuotan ay hindi dapat maglantad ng kanyang katawan. Kahit na mahaba ang damit, ito ay dapat yari sa makapal na tela upang hindi makita ang kulay ng balat, at dapat ay maluwag upang hindi maipakita ang hugis ng katawan. Ang pagsusuot ng masisikip na damit ay hindi pinahihintulutan.

d. Ang pagsusuot ng maiikli, masisikip, o manipis na damit na nakikita ang balat ay **hindi pinahihintulutan sa Islam**. Ang ganitong pananamit ay itinuturing na isang malaking kasalanan. Ang mga babaeng nagsusuot ng ganitong uri ng damit ay binalaan sa Hadith na hindi nila maaamoy ang halimuyak ng Jannah.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"صَنَفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا: قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَّاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٍ، رِعَوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنْ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا"

Isinalaysay ni Abu Hurairah ؓ na sinabi ng Sugo ni Allah ﷻ:

“May dalawang uri ng mga tao sa Impiyerno na hindi ko pa nakita noon: mga taong may mga latigong tulad ng buntot ng baka na ipinanghahampas nila sa mga tao, at mga babaeng nakadamit ngunit tila hubad, naliligaw at nagliligaw sa iba. Ang kanilang mga ulo ay parang mga umbok ng kamelyo dahil sa paraan ng kanilang pag-aayos ng buhok. Hindi sila makapapasok sa Jannah at hindi nila maaamoy ang halimuyak nito, kahit na ang halimuyak nito ay naaamoy mula sa napakalayong distansiya.” Muslim

Ubok ng kamelyo: Tumutukoy ito sa pag-aayos ng buhok sa paraang nakaangat at pinalalaki gamit ang iba't ibang palamuti upang magmukhang mataas na parang umbok ng kamelyo, na ginagawa upang makaakit ng pansin.

e. Dapat iwasan ng mga kababaihan ang pagsusuot ng make-up o paglalagay ng pabango na maaaring makaakit ng atensyon ng mga kalalakihang hindi nila mahram.

6- Mahigpit na ipinagbabawal sa Islam ang paggaya ng kasuotan ng kabilang kasarian.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

“لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ كَمَا لَعَنَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ
وَلَعَنَ الْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ”

"Isinumpa ni Allah ang lalaking nagsusuot ng kasuotan ng babae at ang babaeng nagsusuot ng kasuotan ng lalaki. Gayundin, isinumpa Niya ang mga lalaking ginagaya ang mga babae at ang mga babaeng ginagaya ang mga lalaki." Bukhari

7- Ipinagbabawal ang pagsusuot ng kasuotan na natatangi sa ibang relihiyon, tulad ng kasuotan ng mga monghe o pari, o mga damit na may nakalagay na krus.

8- Dapat iwasan ang labis na paggastos sa pananamit. Ang paggasta sa damit ay nararapat na naaayon sa kakayahang pinansyal ng isang tao at hindi maging labis o maluhó.

9- Mas mainam na ipamigay sa mga nangangailangang pamilya ang mga sobrang damit, basta't ang mga ito ay nasa maayos pang kalagayan at hindi lubhang luma o sira.

10- Hindi nararapat magsuot ng mga simbolong panrelihiyon bilang palamuti o bahagi lamang ng moda.

11- Hindi dapat manamit upang magpasikat o magyabang sa iba. Sa halip, ang isang Muslim ay dapat manamit nang may pagkamahinahon, pagiging simple, at pag-iwas sa labis na pagpapakita ng sarili.

Mga Tanong sa Pagrerepaso 4

Punan ang mga patlang:

- 1- Dapat simulan ng isang Muslim ang kanyang pagkain sa pagsasabi ng _____, at tapusin ito sa pagsasabi ng _____.
- 2- Ang pagsusuot ng _____ at _____ ay ipinagbabawal para sa lalaking Muslim.
- 3- Hindi kailanman pinintasan ng Propeta Muhammad ang anumang pagkain. Kapag hindi niya ito nagustuhan, kanya lamang itong _____.
- 4- Ipinagbabawal sa Islam ang pag-ihi sa mga pinagkukunan ng _____.
- 5- Ang pagsusuot ng mga kasuotang may kahalagahang panrelihiyon, tulad ng kasuotan ng mga monghe o mga damit na may krus, ay _____.
- 6- Ang babaeng Muslim ay _____ na magsuot ng damit na tumatakip sa buong katawan maliban sa mukha at mga kamay.

Tama o Mali

- () 1- Dapat iwasan ng isang Muslim ang pagharap sa Qiblah kapag siya ay magpapagaan ng kanyang sarili sa bukas na lugar.
- () 2- Hindi pinahihintulutan ang isang Muslim na kumain ng pagkain ng mga *People of the Book* (mga Hudyo at Kristiyano).
- () 3- Ang pagdarasal ng Tahajjud ay sapilitan.
- () 4- Ang isang Muslim ay magkakaroon ng gantimpala kapag siya ay kumakain na may layuning sundin ang Sunnah ng Propeta.
- () 5- Maaaring magsuot ang isang Muslim ng anumang uri ng kasuotan hangga't hindi ito lumalampas sa mga hangganang itinakda ng mga turo ng Islam.
- () 6- Dapat bumili at magluto lamang ng dami ng pagkain na kayang ubusin, sapagkat ang pag-aaksaya at labis na pagkonsumo ay kinokondena sa Islam.

Itugma ang sumusunod:

- 1- **Barakah** () Pagpapala
- 2- **Tahajjud** () Espesyal na salah na isinasagawa sa pagitan ng Salah ng 'Isha at Fajr
- 3- **Shaitan** () Diyablo
- 4- **Tasbeeh** () Subhānallāh (Luwalhati kay Allah)
- 5- **Takbeer** () Allāhu Akbar (Si Allah ang Pinakadakila)

Piliin ang tamang sagot:

1- Ang pagkain o pag-inom gamit ang mga kagamitang yari sa ginto o pilak ay:

- a. Pinahihintulutan
- b. Ipinagbabawal
- c. Hindi pinahihintulutan

2- Kapag ang isang tao ay nanaginip ng panaginip na kanyang nagustuhan, siya ay dapat:

- a. Bumangon mula sa kanyang higaan at magsagawa ng dalawang rak'ah na salah.
- b. Dumura nang bahagya sa kanyang kaliwang bahagi nang tatlong beses, humingi ng kanlungan kay Allah laban kay Shaitan nang tatlong beses, at huwag itong ikuwento sa iba.
- c. Magpasalamat kay Allah para rito at maaaring ikuwento ito sa iba.

3- Ang paggaya sa pananamit ng kabaligtarang kasarian ay:

- a. Pinahihintulutan sa ilang okasyon.
- b. Pinahihintulutan.
- c. Mahigpit na ipinagbabawal.

14- Mga Adab sa Paglalakbay

آداب السفر

Inuutusan ng Allah ang mga tao na maglakbay sa buong mundo upang pagnilayan at pag-isipan ang Kanyang dakilang mga tanda at ang Kanyang ganap na paglikha, gayundin upang makilala ang ibang mga tao at ang kanilang kultura.

Sinabi ng ﷻ Allah:

"قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ"

“Sabihin mo (O Muhammad): ‘Maglakbay kayo sa kalupaan at pagmasdan ninyo kung paano Niya sinimulan ang paglikha. Pagkatapos ay muling lilikhain ng Allah ang huling paglikha. Katotohanan, ang Allah ay may kapangyarihan sa lahat ng bagay.’ (Quran 29:20)

Ang layunin ng paglalakbay ay maaaring kabilang ang paghahanap ng kaalaman, pakikipagkalakalan, pamamasyal, o pagdalaw sa mga kamag-anak.

Mga Adab ng Paglalakbay sa Islam:

1. Matuwid na layunin (Niyyah):

Dapat ituring ng isang Muslim ang paglalakbay bilang isang paraan upang kalugdan ang Allah at mapalapit sa Kanya sa pamamagitan ng taos-puso at mabuting layunin. Ang paglalakbay para sa mga ipinagbabawal na gawain, tulad ng paggawa ng kasalanan, ay mahigpit na ipinagbabawal.

2. Kapag nakapagpasya na ang isang tao na maglakbay, kabilang sa Sunnah ang humingi ng patnubay sa Allah sa pamamagitan ng pagsasagawa ng **Salat al-Istikhārah**, dalawang rak‘ah ng kusang-loob na pagdarasal, at pagkatapos ay bigkasin ang **du‘ā’ ng Istikhārah**.

3. Kung ang paglalakbay ay para sa Hajj, ‘Umrah, o anumang ibang layunin, nararapat na magsimula sa taos-pusong pagsisisi (tawbah) sa lahat ng kasalanan at, hangga’t maaari, bayaran ang anumang utang at isauli ang anumang ipinagkatiwala ng ibang tao.

4. Dapat maghanda ang isang Muslim ng mga kinakailangang baon para sa paglalakbay tulad ng pera, pagkain, at iba pang mahahalagang pangangailangan, at tiyaking ang lahat ng ito ay nagmula sa **halal** at malinis na pinagkukunan. Kasabay

nito, dapat din siyang mag-iwan ng sapat na panustos para sa kanyang pamilya habang siya ay wala.

5. Dapat magpaalam ang isang manlalakbay sa kanyang pamilya, mga kamag-anak, at malalapit na kaibigan, at sabihin sa kanila ang sumusunod na panalangin:

"أستودع الله دينكم وأمانتكم وخواتيم أعمالكم"

"Ipinagkakatiwala ko sa Allah ang inyong relihiyon, ang mga ipinagkakatiwala sa inyo, at ang kahihinatnan ng inyong mga gawain."

6. Inirerekomenda na maglakbay kasama ang tatlo o apat na kasamahan.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"الرَّائِبُ شَيْطَانٌ وَالرَّاكِبَانِ شَيْطَانَانِ وَالثَّلَاثَةُ رَكْبٌ"

"Ang naglalakbay nang mag-isa ay katulad ng isang demonyo. Ang dalawang naglalakbay ay katulad ng dalawang demonyo. Ngunit ang tatlong tao ay bumubuo ng isang wastong pangkat ng mga manlalakbay. Abu Dawood

Dapat niyang sikaping pumili ng mga matutuwid at mabubuting kasamahan sa paglalakbay. Nararapat ding piliin ng mga manlalakbay ang pinakamabuti at pinakamatalinong kabilang sa kanila bilang kanilang pinuno, at sundin ang kanyang mga tagubilin.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيَأْمُرُوا أَحَدَهُمْ"

"Kapag tatlong tao ang naglakbay, dapat silang magtalaga ng isa sa kanila bilang kanilang pinuno." Abu Dawood

Kapag lumabas ang isang tao mula sa kanyang bahay, Sunnah na bigkasin ang sumusunod na du‘ā’:

"بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ"

Sa ngalan ni Allah, ako ay nagtitiwala kay Allah, at walang kapangyarihan o lakas maliban sa pamamagitan ni Allah." "Sa ngalan ni Allah, ako ay nagtitiwala kay Allah. Walang kapangyarihan at walang lakas maliban kay

Kapag sasakay sa anumang uri ng sasakyan—tulad ng kamelyo, kotse, tren, o eroplano—**inirerekomenda na bigkasin ang sumusunod na du‘ā’:**

"سبحان الذي سخر لنا هذا وما كنا له مقرنين وإنا إلى ربنا لمنقلبون"

"Luwalhati sa Kanya na Siyang nagpailalim nito para sa amin, samantalang hindi namin ito magagawang mapasunod sa aming sariling kakayahan. At katiyakang kami ay magbabalik sa aming Panginoon

7- Sunnah na maglakbay sa araw ng Huwebes at umalis nang maaga sa umaga.

8- Inirerekomenda na magsabi ng **Takbeer** (*Allahu Akbar* – Si Allah ang Pinakadakila) kapag umaakyat sa mataas na lugar, at magsabi ng **Tasbeeh** (*Subhānallah* – Luwalhati kay Allah) kapag bumababa sa lambak o sa mga kahalintulad na lugar.

9- Kanais-nais na ang isang manlalakbay ay madalas na gumawa ng **du'a** sa kanyang paglalakbay, sapagkat ang kanyang panalangin ay kabilang sa mga tinatanggap ni Allah.

Sinabi ni Propeta Muhammad ﷺ:

"ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ"

"Tatlong panalangin ang tiyak na tinatanggap: ang panalangin ng inaapi, ang panalangin ng manlalakbay, at ang panalangin ng magulang laban sa kanyang anak." (Tirmidhi)

10- Habang naglalakbay, ang isang Muslim ay dapat maging mabait, mahinahon, at magalang, at iwasan ang pagiging magaspang o bastos. Dapat niyang ipakita ang pinakamataas na antas ng mabuting asal. Kung siya ay bumisita sa isang bansang hindi Muslim, nararapat niyang ipakita ang magandang halimbawa ng Islam, sapagkat madalas na hinuhusgahan ng mga tao ang Islam batay sa pag-uugali ng mga Muslim.

11- Hindi kanais-nais na umuwi ang isang tao sa kanyang pamilya sa gabi nang walang paunang abiso. Mas mainam na ipaalam muna sa kanila ang oras ng kanyang pagdating upang hindi sila mabigla. Ayon sa Sunnah, kapag ang isang manlalakbay ay nakauwi, mabuti na dumaan muna siya sa pinakamalapit na masjid sa kanyang tahanan at magsagawa ng **dalawang rak'ah** na Salah.

12- Ang isang babae ay dapat humingi ng pahintulot sa kanyang asawa o sa kanyang **mahram** bago maglakbay. Ipinagbabawal para sa kanya ang maglakbay nang may layong katumbas ng isang araw at isang gabi nang walang **mahram**, maliban kung may tunay na pangangailangan.

Mahram: Isang lalaking kamag-anak na ipinagbabawal niyang mapangasawa ayon sa Shari'ah, o ang kanyang asawa.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

"لا يحل لامرأة تسافر مسيرة يوم وليلة إلا مع ذي محرم عليها"

“Hindi pinahihintulutan ang isang babae na maglakbay nang isang araw at isang gabi maliban kung kasama niya ang isang mahram.” Muslim

13. Dapat magsulat ang isang Muslim ng **habilin (wasiyyah)** na naglalaman ng anumang mga karapatang dapat niyang matanggap at anumang mga utang na dapat niyang bayaran. Mainam din na magkaroon ito ng mga saksi.

14. Ang isang manlalakbay na may mga utang ay dapat munang humingi ng pahintulot sa taong pinagkakautangan bago bumiyahe. Kung maaari, nararapat niyang bayaran muna ang anumang ag.

15- Mga Adab sa Pagbibiro

آداب المزاح

Hindi ipinagbabawal ng Islam ang pagpapatawa, pagbibiro, at paglilibang, hangga't ito ay nananatili sa loob ng mga hangganang itinakda ng Islam. Ang pagpapahinga at magaan na pagbibiruan ay paraan upang mapalalim ang pagmamahalan at mapatatag ang kapatiran sa pagitan ng mga Muslim.

Si Ibn 'Umar, isa sa mga Kasamahan ng Propeta ﷺ, ay tinanong: **"Tumatawa ba ang mga Kasamahan ng Propeta?"** Sumagot siya: **"Oo, at ang pananampalataya sa kanilang mga puso ay matatag na gaya ng mga bundok."**

Mga Adab na Dapat Sundin ng Isang Muslim sa Paglalaro o Pagbibiro

1- Paggalang sa mga Banal na Bagay:

Hindi pinahihintulutan ang pagbibiro tungkol kay Allah, sa Kanyang mga Sugo, sa Kanyang mga Aklat, sa Kanyang mga batas, o sa Sunnah ni Propeta Muhammad ﷺ. Ang ganitong panunuya ay itinuturing na isang gawa ng kawalang-paniniwala (kufr). Ang sinumang makagawa nito ay dapat magsisi kay Allah at humingi ng Kanyang kapatawaran.

2- Pag-iwas sa Pagsisinungaling sa Pagbibiro:

Ang isang Muslim ay hindi dapat magsisinungaling upang mapatawa ang iba. Nagbabala ang Propeta ﷺ. Sinabi niya:

"وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ فَيَكْذِبُ لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ، وَيْلٌ لَهُ، وَيْلٌ لَهُ"

"Kapahamakan sa taong nagsisinungaling upang mapatawa ang mga tao. Kapahamakan sa kanya, kapahamakan sa kanya." (Tirmidhi)

3- Pag-iwas sa Pangungutya at Pangungutya sa Kapwa:

Hindi dapat tuyain, hamakin, o pagtawanan ang ibang tao dahil sa kanilang anyo, paraan ng paglalakad, o anumang personal na katangian. Sinabi ni Allah:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ"

“O kayong mga sumasampalataya! Huwag hayaang kutyain ng isang pangkat ang ibang pangkat; maaaring sila ay higit na mabuti kaysa sa kanila. Gayundin, huwag kutyain ng mga kababaihan ang ibang kababaihan; maaaring sila ay higit na mabuti kaysa sa kanila. Huwag ninyong siraaan ang isa’t isa, at huwag kayong magtawagan ng masasamang palayaw. Napakasama ng tawaging suwail matapos magkaroon ng pananampalataya. At sinumang hindi magsisi, sila ang mga gumagawa ng kamalian.” (Quran49:11)

4- Pagkakaroon ng Mabuting Layunin:

Ang pagbibiro ay dapat gawin nang may mabuting layunin, tulad ng pagpapangiti sa mga kaibigan, pagpapasaya sa kanilang kalooban, o pagtulong sa kanila na maibsan ang kalungkutan at pagkabagot.

5- Iwasang Makapanakit o Manakot ng Iba:

Hindi pinahihintulutan ang pagbibiro sa paraang nagdudulot ng takot o pinsala sa ibang tao, lalo na kung gumagamit ng sandata o kahit isang piraso ng bakal upang manakot.

6- Pagiging Katamtaman sa Pagbibiro:

Ang pagbibiro ay dapat nasa tamang hangganan, sapagkat ito ay nagbibigay ng pahinga sa isipan at nagpapagaan ng labis na kaseryosohan. Ngunit ang labis na pagbibiro at pagtawa ay nagdudulot ng kapabayaang, nagpapatigas ng puso, at naglalayo sa tao sa pag-alaala kay Allah.

Sinabi ng Propeta Muhammad ﷺ:

"لا تكثر الضحك فان كثرة الضحك تميت القلب"

"Huwag kayong tumawa nang labis, sapagkat ang labis na pagtawa ay nagpapatay sa puso." Tirmidhi

7- Piliin ang Tamang Oras at Lugar sa Pagbibiro:

Dapat piliin ang angkop na oras at lugar para sa pagbibiro, gaya ng habang naglalakbay, sa mga salu-salo, o kapag kasama ang mga kamag-anak at kaibigan, kung saan ang mga tao ay maaaring magpahinga at magbahaginan ng magagaan na kuwento o banayad na biro.

Ang mga Sahabah (kasamahan) ng Propeta ﷺ ang pinakaseryoso sa mga tao pagdating sa kanilang pananampalataya at mga tungkulin, subalit sila rin ay nagbibiruan at naglalaro sa isa't isa. Minsan ay naghahagisan pa sila ng balat ng pakwan. Ngunit kapag dumating ang oras ng kaseryosohan, sila ay matatag, responsable, at handang gampanan ang kanilang mga tungkulin.

Dapat iwasan ang pagbibiro sa mga oras ng Salah, sa mga libing, o sa mga pagtitipon ng paghahanap at pag-aaral ng kaalaman sa Islam.

8- Dapat iwasan ng isang Muslim ang pagbibiro tungkol sa mga bagay na may kaugnayan sa kasal (nikah), diborsiyo (talaq), o pagbabalik sa asawa (raj'ah). Ipinaliwanag ng Propeta Muhammad ﷺ na kung ang isang lalaki ay nagbibiro tungkol sa pagdidiborsiyo sa kanyang asawa, ito ay itinuturing na **may bisa at seryoso** sa Islam.

Sinabi ni Abu Hurairah na ang Propeta Muhammad ﷺ ay nagsabi:

"ثَلَاثٌ جُذُهْنَ جِدٌّ وَهَزْلُهُنَّ جِدُّ النِّكَاحِ وَالطَّلَاقِ وَالرَّجْعَةِ"

الرجعة : أن يراجع الرجل امرأته بعد أن يطلقها

"May tatlong bagay na ang pagiging seryoso nito ay tunay na seryoso, at maging ang pagbibiro tungkol dito ay itinuturing ding seryoso: ang pag-aasawa (nikah), ang diborsiyo (talaq), at ang pagbabalik sa asawa (raj'ah)."
(Abu Dawood)

rang utang bago siya umalis sa kanyang paglalakbay.

Mga Tanong sa Pagbabalik-Aral 5

Punan ang mga patlang:

- 1- Kung ang isang Muslim ay nagpasyang maglakbay para sa _____ o _____, dapat siyang magsisi sa kanyang mga kasalanan at bayaran ang lahat ng kanyang mga utang.
- 2- Dapat iwasan ang pagbibiro tungkol sa _____, diborsyo, o pagbabalik sa asawa matapos ang diborsyo.
- 3- Ang mga Kasamahan (Ṣaḥābah) ng Propeta ﷺ ay mga taong lubhang seryoso, gayunpaman sila ay _____ at nakikipaglaro sa isa't isa.
- 4- Ang isang Muslim ay dapat magpakita ng _____ na halimbawa ng Islam kapag siya ay pumunta sa isang bansang hindi Muslim.

Tama o Mali:

- () 1- Dapat piliin ng mga manlalakbay ang pinakamatanda sa kanila bilang kanilang pinuno.
- () 2- Naniniwala ang isang Muslim na ang lahat ng kanyang mga gawain ay nakabatay sa mga layunin (niyyah).
- () 3- Isa sa tatlong panalanging tiyak na sinasagot ay ang panalangin ng isang manlalakbay.
- () 4- Ang pagpapatawa, pagbibiro, at pagsasaya ay ipinagbabawal sa Islam.
- () 5- Ipinagbabawal sa Islam ang pagtawag sa mga tao gamit ang mga nakasasakit o mapanirang palayaw.

Pagtapat-tapatin ang mga sumusunod:

- 1- Mahram () Dalawang rak'ah na ṣalāh na sinusundan ng isang natatanging du'a'
- 2- Istikhārah () Kufr
- 3- Disbelief () Lalaking kamag-anak na ipinagbabawal pakasalan

Piliin ang tamang sagot:

1- Ang isang babae ay hindi dapat maglakbay nang may layong katumbas ng isang araw at isang gabi maliban kung kasama niya ang kanyang:

- a- Mahram
- b- Kaibigan
- c- Ina

2- Kapag bumahing ang iyong kaibigan at nagpuri kay Allah, dapat mong:

- a- Ipanalangin ang mabuting kalusugan para sa kanya
- b- Ipanalangin ang awa ni Allah para sa kanya
- c- Bigyan siya ng Naseehah

3- Ang pagbibiro o pangungutya tungkol sa Sunnah ng Propeta Muhammad ﷺ ay:

- a- Pinahihintulutan
- b- Hindi isang malaking kasalanan
- c- Kufr (kawalan ng pananampalataya)

Susi sa mga Tanong sa Pagbabalik-Aral

Susi sa mga Tanong sa Pagbabalik-Aral 1

Punan ang mga patlang:

1- pagmamahal; pagtitiwala 2- mensahe 3- basahin 4- ituro 5- Propeta Muhammad

Tama o Mali: 1- ✓ 2- ✓ 3- ✗ 4- ✓ 5- ✗

Piliin ang tamang sagot:

1- a , 2- c, 3- c

Pagtapatin ang mga sumusunod:

1- 3 , 2- 5, 3- 1 , 4- 2 , 5- 2

Banggitin ang apat na karapatan na dapat tuparin ng isang Muslim sa Sugo ni Allah ﷻ:

- 1- Ang pagpapatotoo na siya ay Sugo ni Allah.
- 2- Ang pagmamahal sa kanya.
- 3- Ang pagsunod sa kanyang Sunnah.
- 4- Ang paghingi kay Allah ng pagpapala at kapayapaan para sa kanya.

Susi sa mga Tanong sa Pagbabalik-aral 2

Punan ang mga patlang:

1- pagsamba 2- obligado 3- pananampalataya 4- pahintulot 5- pagiging masunurin at mabuti
6- nabubuhay sa kanya

Tama o Mali:

1- ✓, 2- ✗, 3- ✗, 4- ✗

Pagtapatin ang mga sumusunod:

1- 3 , 2- 1, 3- 2 , 4- 4

Piliin ang tamang sagot:

1- b, 2- c, 3- a

Magbanggit ng tatlong magkatuwang na karapatan ng mag-asawa:

1- Awa (Mercy) , 2- Katapatan (Loyalty), 3- Pagtitiwala (Trust)

Susi sa mga Tanong sa Pagbabalik-aral 3

Punan ang mga patlang:

1- tatlo 2- oras, 3- khutbah, 4- gitna, 5- obligado

Tama o Mali:

1- ✓, 2- ✓, 3- X, 4- x, 5- ✓, 6- x

Itugma ang mga sumusunod:

1-2, 2-1, 3- 5, 4- 4, 5- 3

Piliin ang tamang sagot:

b – a – a

Magbanggit ng tatlo sa mga karapatan ng isang Muslim sa kapwa Muslim:

- 1- Pagsagot sa kanyang pagbati (Salām).
- 2- Pagsama sa prusisyon ng libing.
- 3- Pagsagot sa kanya kapag siya ay bumahing.

Susi sa mga Tanong sa Pagbabalik-aral 4

Punan ang mga Patlang:

1-Bismillah; Alhamdulillah 2- Ginto; seda 3- Mga dahoon 4- Mga pinagmumulan 5- Ipinagbabawal 6- Obligado

Tama o Mali:

1- ✓ 2- X 3- X 4- ✓ 5- ✓ 6- ✓

Pagtambalin:

1- 3, 2- 5, 3- 2, 4- 1, 5- 4

Piliin ang tamang sagot:

1- b
2- c
3- c

Key to review questions 5:

Punan ang mga Patlang:

1- Hajj; Umrah 2-Pag-aasawa 3- Biro 4- Mabuti

Tama o Mali:

1- x 2- ✓ 3-✓ 4- x 5- ✓

Pagtambalin:

1- 1

2- 3

3- 2

Piliin ang tamang sagot:

1- a

2- b

3- c

Mga Sanggunian

- 1- Ang Banal na Qur'an (Al-Qur'an Al-Karim)**
- 2- Mga Aklat ng Sunnah**
- 3- “Minhaj Al-Muslim” ni Shaykh Abu Bakr Jabir Al-Jazairy**
Tagapagturo sa **Marangal na Masjid ng Propeta (Al-Masjid An-Nabawi)**
Inilathala sa wikang Ingles ng **Darussalam**
- 4- “Islamic Manners” ni Shaykh Abdul Fattah Abu Ghuddah**

Islamic Etiquette

MAGANDANG ASAL SA ISLAM

الآداب الإسلامية

The Forgotten Sunnah

Minhajcentre.org